१७ औं प्रतिदिन वार्षिकोत्सव

राष्ट्रिय दैनिक
प्रतिदिन
PRATIDIN NATIONAL DAILY

औषधि प्रयोग गर्दा ध्यान दिऔं

- मान्यताप्राप्त स्वास्थ्यकर्मीको सिफारिसबाट मात्र औषधि प्रयोग गरौं,
- औषधिको प्रयोग सम्बन्धमा पूर्ण जानकारी लिऔं,
- गर्भवती भएमा सो बारेमा स्वास्थ्यकर्मीसँग सल्लाह गरेर औषधि प्रयोग गरौं,
- औषधि बालबच्चाको पहुँचबाट टाढा राखौं,
- औषधि प्रयोग गर्दा जिउ चिलाएमा, छालामा डाबरहरु आएमा, स्वास फेर्न गाह्रो भएमा वा यस्तै अन्य लक्षण देखा परेमा तत्काल नजिकैको स्वास्थ्य संस्था वा चिकित्सकसँग परामर्श गरौं

विज्ञापन बोर्ड

वर्ष-१७ ।। अङ्क : १९२ ॥ २०८२ भाद्र ०७ गते शनिबार (23rd Aug 2025 Saturday) Pratidin National Daily मूल्य-रु.५/-

आहा ! कति राम्रो नेत्रपार्क

बिर्तामोड(प्रस) । करोडौको लगानी खेर फाल्दै झाडीले छोपिएर जीर्ण बनेको बिर्तामोड-७ स्थित सहिद नेत्रपार्क यतिबेला रमणीयस्थल बनेको छ । पार्कभित्रको स्वीमिङ पुलले त झन् सवैको मन नै लोभ्याएको छ । सुन्दर निचाझोडा गोलधाप सामुदायिक वन क्षेत्रभित्रको सो स्वीमिङ पुलको कोशी प्रदेश सरकारका खानेपानी , सिँचाइ तथा ऊर्जा मन्त्री एकराज कार्कीले सहयोग गर्ने प्रतिवद्धता जनाए । यस वर्ष प्रदेश सरकारबाट ५ लाख रुपैयाँ विनियोजन गराउन पहल गरेका मन्त्री कार्कीले आगामी वर्ष देउनिया खोलामा पुल निर्माण गरिदिने आश्वासनसमेत दिएका छन् । वन उपभोक्ता समितिका अध्यक्ष कृष्णप्रसाद लिम्बूको अध्यक्षतामा भएको कार्यक्रममा विशेष अतिथि वडाध्यक्ष अविरलकृष्ण खरेलले वनमा नयाँ समिति निर्वाचित भएपछि नेत्रपार्कमा , माओवादी केन्द्रका मोहन सुब्बा, राप्रपाका नवीन भट्टराई, देवेन्द्र खवास , चन्द्रमणि खरेल, डिल्ली ओलीलगायतको आतिथ्य रहेको थियो । मंगलसिंह साँवाले स्वागत मन्तव्य राखेको सो कार्यक्रम सचिव इन्दिरा अधिकारी बाँस्कोटाले सञ्चालन गरेकी थिइन् । भुटानी शरणार्थीहरु तेस्रो राष्ट्र पुनर्स्थापित भएपछि गोलधाप शरणार्थी शिविर खाली भएको थियो । त्यसपछि सुन्दर निचाझोडा सामुदायिक वनको सो खाली जग्गामा सहिद नेत्रपार्क निर्माण गरिएको थियो । विभिन्न संरचना निर्माणपछि सञ्चालन नै नभई नेत्रपार्क बेवारिसे अवस्थामा पुगेको थियो । नेत्रपार्कमा बोटिङका लागि पोखरी निर्माण गरिएको थियो । त्यस्तै स्वीमिङ पुलसहित चिल्ड्रेन पार्क निर्माण गरिएको थियो । पार्कभित्र डाइनोसरको प्रतिमा समेत राखिएको थियो । पोखरी पातपतिङ्गरले पुरिएको थियो भने स्वीमिङ पुल प्रयोगविहीन बनेको थियो । स्वीमिङ पुल र बालबालिका खेल्ने संरचनाहरु बिग्रिसकेका थिए भने डाइनोसर प्रयोग गर्नै नमिल्ने गरी भत्किसकेको थियो । नेत्रपार्कलाई संरक्षण गर्न गत वर्षदेखि श्रमदान अभियान संचालन गरिएको थियो । त्यसलाई लिम्बूको नेतृत्वको समितिले अझ तीव्रता दिएको हो ।

शुक्रवार उद्घाटन गरेका छन् । करिव २० वर्षसम्म सुन्दर निचाझोडा गोलधाप सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिको अध्यक्ष चलाएका मन्त्री कार्कीले नेत्रपार्कको विकासको लागि सक्दो श्रमदानमार्फत उपभोक्तालाई जोड्दै नयाँ स्वरुप दिन सफल भएकोमा खुशी व्यक्त गरे । कार्यक्रममा वन उपभोक्ता समितिकी पूर्व अध्यक्ष रेनुका उप्रेती , नेकपा एमालेका देवराज कार्की

करिव २७ विगाहमा फैलिएको सो पार्कमा ३ करोडको हाराहारीमा बजेट खेर फालेको देखिन्छ । तत्कालीन एमाले नेता नरेश खरेलको अध्यक्षतामा पार्क निर्माण समिति गठन गरी करोडौ बजेट ल्याइएको थियो । निर्माण समितिको उपाध्यक्षमा माओवादीका नेता सीपी कडरिया र सचिवमा खरेलका भतिज टिका खरेल रहेका थिए । पार्कमा पिकनिक स्थल, चिल्ड्रेन पार्क, स्वीमिङ पुल, चेन्जिङ रुम र शितल घरहरु निर्माण गरिएको थियो ।

उद्घाटन भएको स्वीमिङ पुलमा पौडी खेल्नका लागि वन उपभोक्ता समितिका सदस्यहरुलाई ५० रुपैयाँ र बाहिरका लागि सय रुपैयाँ रेट तोकिएको छ । स्वीमिङ पुलसंगै चेन्जिङ रुम , शौचालयजस्ता संरचनाहरुलाई उपयोगमा ल्याइएको छ । केही दिनपछि त्यहाँ रेस्टुरेन्ट संचालन गरिने जनाइएको छ ।

निर्माणाधीन एसियन हाइवेका बारेमा अनेक जिज्ञासा

झापा(प्रस) । बिर्तामोड उद्योग वाणिज्य संघको आयोजनामा भएको सार्वजनिक सुनुवाइका सहभागीले निर्माणाधीन एसियन हाइवेका विषयमा अनेक प्रश्न उठाएका छन् । उनीहरुले बिर्तामोड र चारपानेमा बन्न लागेको 'ओभरपास' का विषयमा प्रश्न उठाएका हुन् ।

दुई खण्डमा विभाजन गरेर निर्माण भइरहेको सडकका विषयमा प्रश्न उठाउँदै जिल्ला खेलकुद विकास समिति झापाका अध्यक्ष भेषराज भण्डारी 'प्रशान्त' ले सडक आयोजनाले स्थानीयसंग समन्वय नगरी ओभरपास बनाउन लागेको भन्दै चिन्ता व्यक्त गरेका छन् । उनले दुवैतर्फ ड्याम उठाएर सडक निर्माण गरिएको खण्डमा वारिपारि आवतजावतमा समस्या हुने बताए ।

राष्ट्रिय उपभोक्ता मञ्च झापाका अध्यक्ष मदन गोपाल सुब्बाले बिर्तामोडमा निर्माण गरिने सडकमा ओभरब्रिज नभएको खण्डमा पार्किङ व्यवस्थापनमा समस्या हुने भन्दै चिन्ता व्यक्त गरेका छन् । उनले सिटी र अटो रिक्साका लागि समेत छुट्टै व्यवस्थापनमा अहिले नै चासो देखाउने पर्ने धारणा राखे । बिर्तामोडमा मुक्ति चोकदेखि वरिपरि एक किलोमिटर पोलरहित विद्युत सेवा सुचारु गरिनु पर्ने र सबै तारलाई अन्डरग्राउण्ड गर्दै सहरी सौन्दर्यकरणमा समेत चासो देखाउन नगरपालिकासंग आग्रह गरे ।

सडक निर्माणका क्रममा बिर्तामोड र चारपानेमा पानीको निकासको व्यवस्थापन प्रमुख रहेको भन्दै स्थानीय राजु ओलीले सहज रुपमा उत्तरबाट दक्षिण बग्ने पानीको निकास निकाल्नु पर्ने धारणा राखे । त्यस्तै वजार क्षेत्रमा सर्वजनिक शौचालय र खानेपानीको समेत उचित प्रवन्ध मिलाउन माग गरे ।

बिर्तामोड उद्योग वाणिज्य संघका पूर्व अध्यक्ष कुमार भट्टराईले पनि निर्माणाधीन एसियन हाइवेका विषयमा

चासो देखाए । उनले लागूऔषध नियन्त्रणका क्षेत्रमा समेत प्रभावकारी कदम चाल्न सुझाव दिए ।

अलैची व्यवसायी महासंघका अध्यक्ष निर्मल भट्टराईले बिर्तामोडमा भौतिक संरचना बन्दा अनिवार्य पार्किङको व्यवस्थापन गर्नु पर्ने र निर्माणाधीन संरचनामा बनाइएका पार्किङ अन्य क्षेत्रमा प्रयोजन भइरहेकाले त्यसको अनुगमन गर्नु पर्ने आवाज उठाए ।

कार्यक्रममा बोल्दै महिला मुक्ति अभियानकी अध्यक्ष राधा सुब्बाले बिर्तामोडमा घरेलु मदिराको खुलेआम बेचबिखन भइरहेकोप्रति चिन्ता व्यक्त गर्दै नियमनकारी निकायले अनुगमन गर्नु पर्ने धारणा राखिन् । उनले बिर्तामोडमा रहेका सुधारकेन्द्रको समेत अनुगमन गर्न माग गरिन् ।

व्यवसायी सुरेशकुमार अग्रवाल भद्रपुरेले बिर्तामोडमा सार्वजनिक शौचालय र पिउने पानीको प्रवन्ध तत्काल गर्नु पर्ने धारणा राखे । उनले निर्माणाधीन एसियन हाइवेमा डाइर्भसन दुर्घटनाको मुख्य कारण बनेको भन्दै त्यसलाई व्यवस्थित गर्न सुझाव दिए ।

चेम्वर अफ कमर्श झापाका अध्यक्ष ओमकृष्ण विमलीले बिर्तामोडमा पार्किङ अस्तव्यस्त रहेको भन्दै चिन्ता व्यक्त गरे । उनले पार्किङ व्यवस्थित बनाउन आग्रह गरे । सिटी सफारी र अटोका लागि समेत निश्चित पार्किङ क्षेत्र छुट्याउनु पर्ने आवाज उठाएका उनले अब बन्ने एसियन

❖ बाँकी अन्तिम पृष्ठमा

झापामा सवारी दुर्घटनामा २० जना घाइते

झापा(प्रस) । झापाको दुई स्थानमा भएका सवारी दुर्घटनामा परी २० जना घाइते भएका छन् । शिवसताक्षीस्थित निर्माणाधीन एसियन हाइवेको डाइभर्सनमा बस दुर्घटना हुँदा ११ जना घाइते भएका हुन् ।

शुक्रवार दिउँसो २.५५बजे शिवसताक्षी नगरपालिका वडा नं. १० किरात चौकस्थित निर्माणाधीन एसियन हाइवेको डाइभर्सनमा कुन्जिबारीबाट काँकरभिट्टातर्फ आउँदैं गरेको मे १ ख २७७३ न. को यात्रुबाहक बस अनियन्त्रित भई दुर्घटना भएको हो ।

दुर्घटनामा बिर्तामोड नगरपालिका वडा नं. ३ बस्ने बर्ष- ५३ की सुमित्रा कडरिया , सोही ठाउँ बस्ने बर्ष- ७० की डिकमाया खतिवडा ,बर्ष ५० की रुपादेवी उप्रेती ,बाह्रदशी गाउँपालिका वडा नं. - ४ बस्ने बर्ष-४० की अस्मिमा खातुन, उनकी छोरी बर्ष- १३ की सावरी खातुन , उनकै छोरी सफिना खातुन ,

छोरा बर्ष- ७ का ईसाफ आलम , अर्का छोरा बर्ष- ३ का फरियाफ आलम , शिवसताक्षी नगरपालिका वडा नं. ४ बस्ने बर्ष ३६ की निर्मला काफ्ले , सोही ठाउँ बस्ने बर्ष ३४ की तुलसा गौतम , उनका छोरा बर्ष ११ का नितेश गौतम घाइते भएका छन् । घाइतेहरुलाई उपचारको लागि बिर्तासिटी अस्पताल बिर्तामोड पठाइएको छ ।

बस र बस चालक मोरङ उर्लाबारी नगरपालिका वडा नं. ४ बस्ने ५६ वर्षीय मोहनलाल राई इलाका प्रहरी कार्यालय झिलझिलेको नियन्त्रणमा रहेको जिल्ला प्रहरी कार्यालयले जनाएको छ ।

त्यस्तै ताप्लेजुङबाट बिर्तामोडतर्फ आउँदै गरेको इभी भ्यान बिहीवार राति बुद्धशान्तिमा दुर्घटना हुँदा ९ जना घाइते भएका छन् ।

राति अन्दाजी १:२० बजे बुद्धशान्ति गाउँपालिका -३ धर्मकाटास्थित मेची राजमार्गमा प्र १-०१-००१ ज ४०८८ न. को इभी भ्यान आफै अनियन्त्रित भई दुर्घटना भएको हो । दुर्घटनामा चालक ताप्लेजुङ फुङलिङ गापा-२ बस्ने अन्दाजी बर्ष ३० का लाक्पा थेपेन शेर्पा ,भक्तपुर चाँगुनारायण नगरपालिका - १ बस्ने बर्ष १२ का सेसेहाङ सुवा सोही ठाउँ बस्ने बर्ष ३४ की प्रेमा योङहाङ , बर्ष ३२ की टिका लिम्बू , झापा अर्जुनधारा-१० बस्ने बर्ष ४४ का बिजय लिम्बू , सोही ठाउँ बस्ने बर्ष ४२ की मनकुमारी लिम्बू , भक्तपुर चाँगुनारायण न.पा. -१ बस्ने बर्ष १९ की सुविमा लिम्बू , दमक -३ बस्ने बर्ष २१ की मनिता धिमाल र सोही ठाउँ बस्ने बर्ष ४३ की रिता धिमाल घाइते भएका छन् ।

भ्यानमा सवार चालकसहित घाइतेहरुलाई उद्दार गरी उपचारको लागि बीएण्डसी अस्पताल पठाइएको छ । इभी भ्यान र चालकलाई प्रहरीले नियन्त्रणमा लिएको छ ।

कोशीका पत्रकारद्वारा संसद् भवन परिसरमै धर्ना

झापा(प्रस) ।कोशी प्रदेश सरकारले सदनमा पेस गरेको कोशी प्रदेश आमसञ्चार सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयकको विरोधमा पत्रकारले संसद् भवन परिसरमै धर्ना दिएका छन् ।

निषेधित क्षेत्र मानिने उक्त कोशी प्रदेशसभा भवनमा सभामुख प्रवेश गर्ने गेट छेउमै पत्रकारहरूले धर्ना दिएका हुन् । प्रदर्शनका क्रममा प्रहरीसँग केहीबेर घम्साघम्सी समेत भएको थियो ।

संसदीय पत्रकार मञ्च कोशीले प्रदेशसभा परिसरमा धर्ना दिएको थियो भने नेपाल पत्रकार महासंघ कोशी प्रदेशले संसद्को गेट अगाडि धर्ना दिएको थियो । प्रहरीले संसद् भवन परिसरबाट संसदीय पत्रकारलाई बाहिर निकालेपछि संयुक्त रूपमा गेट अगाडि शान्तिपूर्ण धर्ना दिइएको थियो । त्यहाँ पनि प्रहरीले हस्तक्षेप गरेपछि पत्रकारसँग केहीबेर धकेलाधकेल भएको थियो ।

पत्रकार महासंघ कोशी प्रदेशका अध्यक्ष भरत खड्का, उपाध्यक्ष कुमोद अधिकारी, महासचिव हिमा चेम्जोङ, सचिवद्वय ध्रुव भट्टराई, अरविन्द मेहता, संसदीय पत्रकार मञ्च कोशीका अध्यक्ष कुमार लुइँटेल, प्रेस सेन्टर कोशीका महासचिव तथा संसदीय पत्रकार मञ्च कोशीका उपाध्यक्ष गोकुल पराजुली, प्रेस युनियनका पूर्व उपाध्यक्ष लिलाबल्लभ घिमिरे, प्रेस सेन्टर नेपालका केन्द्रीय सदस्य अर्जुन आचार्य, प्रेस सेन्टरका कोशी उपाध्यक्ष सुजता लिम्बू, समाजवादी प्रेस संगठनका उत्तम पोखरेल, फोनिज मोरङका अध्यक्ष अनिल श्रेष्ठलगायतको टोलीले धर्ना दिएको हो ।

विधेयक न्याय प्रशासन तथा विधायन समितिबाट पारित भएर शुक्रबार सभामा पेस भएको छ । विधेयकमा पत्रकारलाई एक लाख रुपैयाँसम्म दण्ड जरिबाना गर्ने प्रावधान राखिएपछि पत्रकारले विरोध गरेका हुन् । नेपाल पत्रकार महासंघ कोशी शाखाका अध्यक्ष भरत खड्काले विधेयकप्रति आफूहरूको असहमति भएको बताए ।

यसैबीच पत्रकार महासंघ कोशी प्रदेश, प्रेस युनियन केन्द्रीय समिति, कोशी प्रदेश समिति, प्रेस सेन्टर कोशी प्रदेश समिति, संसदीय पत्रकार मञ्च कोशीलगायतले विज्ञप्ति जारी गर्दै विधेयकको विरोध गरेका छन् । प्रेस स्वतन्त्रता विरोधी प्रावधान राखेर ल्याउन लागेको सो विधेयक सच्याउनुपर्ने उनीहरूको माग छ ।

"फोर्टी अन्डर ४०" मा होर इ-स्पोर्ट्सका संस्थापक तथा ओनर सज्जन गौतम सम्मानित

होर इ-स्पोर्ट्सका संस्थापक तथा ओनर सज्जन गौतमलाई नेपालमा ई-स्पोर्ट्सको विकास र पहिचानमा पुर्याएको उल्लेखनीय योगदानका लागि अनलाइनखबरले आयोजना गरेको "फोर्टी अन्डर ४०" कार्यक्रममा प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले सम्मान गरेका छन् । यो सम्मान ४० वर्षमुनिका विभिन्न क्षेत्रमा प्रेरणादायी योगदान पुर्याउने ४० व्यक्तिलाई प्रदान गरिन्छ ।

गौतमको नेतृत्वमा होर इ-स्पोर्ट्सले हाले सम्पन्न पब्जी मोबाइल वर्ल्ड च्याम्पियनशिप (PMWC २०२५) मा नेपालको प्रतिनिधित्व गर्दै नवौं स्थान हासिल गर्‍यो । यससँगै टिमले करिब १ करोड ७८ लाख रुपैयाँ नगद जित्यो, जुन नेपाली ई-स्पोर्ट्स इतिहासकै अहिलेसम्मको ठूलो उपलब्धि हो । यस सफलताले नेपाललाई अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा चिनाएको मात्र होइन, हजारौं युवा गेमरलाई पनि आफ्नो सपनालाई करियर बनाउन प्रेरणा दिएको छ ।

सामान्य गेमरबाट सुरु भएको गौतमको अन्तर्राष्ट्रिय यात्रा आज दृष्टि, समर्पण र धैर्यताको प्रतीक बनेको छ। उनले ई-स्पोर्ट्सलाई युवाका लागि वैध र दिगो करियर बनाउन लामो समयदेखि प्रयास गर्दै आएका छन् । यो सम्मानले नेपालमा ई-स्पोर्ट्सप्रति समाज र सरकारले बढ्दो मान्यता दिएको सन्देश दिएको छ, साथै आगामी दिनमा थप अवसर र लगानीको ढोका खोल्ने अपेक्षा गरिएको छ ।

प्रधानमन्त्रीलाई विश्वासको मत नलिनुको कारण पेस गर्न सर्वोच्चको आदेश

झापा(प्रस) । सर्वोच्च अदालतले प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीलाई विश्वासको मत नलिनुको कारण पेस गर्न आदेश जारी गरेको छ । जनता समाजवादी पार्टी नेपालले सरकारलाई दिएको समर्थन फिर्ता लिएको अवस्थामा पुन विश्वासको मत नलिएको भन्दै दायर रिटमा शुक्रबार कारण देखाऊ आदेश जारी गरेको हो ।

अधिवक्ता वीरेन्द्र केसीले दायर गरेको रिटमा न्यायाधीश सुनिलकुमार पोखरेलको इजलासले सरकारका नाममा कारण देखाऊ आदेश जारी गरेको छ । साथै अन्तरिम आदेशका लागि छलफलमा झिकाउने विपक्षीको नाममा आदेश जारी गरेको हो । जनता समाजवादी पार्टी, नेपालले ३२ असार, २०८२ मा सरकारलाई दिएको समर्थन फिर्ता लिने घोषणा गर्दै समर्थन फिर्ता लिएपछि प्रधानमन्त्री ओलीले विश्वासको मत लिएका छैनन् । सरकारले कुनै दलले समर्थन फिर्ता लिँदैमा विश्वासको मत लिन नपर्ने भन्दै आइरहेको छ ।

केसीले प्रधानमन्त्री ओली, प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद् कार्यालय, सभामुख देवराज घिमिरे,सङ्घीय संसद् सचिवालय र राष्ट्रपति कार्यालय शीतल निवासलाई विपक्षी बनाएर रिट निवेदन दिएका हुन् ।

संविधानको धारा १०० मा विश्वास र अविश्वासको मतसम्बन्धी व्यवस्था छ । धारा ११(२) मा 'सरकारमा सहभागी दलले आफ्नो समर्थन फिर्ता लिएमा ३० दिनभित्र प्रधानमन्त्रीले विश्वासको मतका लागि प्रतिनिधिसभा समक्ष प्रस्ताव राख्नुपर्ने' भनिएको छ ।

त्यही धाराको उपधारा (३) मा त्यसरी पेस भएको प्रस्ताव प्रतिनिधिसभामा तत्काल कायम रहेको सदस्य संख्याको बहुमतबाट पारित हुन नसकेमा प्रधानमन्त्री पदमुक्त हुने व्यवस्था छ ।

शिक्षकहरूले सार्वजनिक गरे आन्दोलनका कार्यक्रम

झापा(प्रस) । नेपाल शिक्षक महासंघले आफ्ना माग सम्बोधन नभएको भन्दै थप आन्दोलनका कार्यक्रम घोषणा गरेको छ ।

शुक्रबार काठमाडौँमा पत्रकार सम्मेलन गर्दै महासंघले अबको आन्दोलन विगतको भन्दा कडा र सशक्त हुने चेतावनी दिएको छ ।

महासंघका अनुसार यही भदौ ९ गते प्रधानमन्त्री, शिक्षामन्त्री र राजनीतिक दलका प्रमुख सचेतकलाई ध्यानाकर्षण पत्र बुझाइने छ भने भदौ ११ गतेदेखि २० गतेसम्म केन्द्रमा सबै राजनीतिक पार्टीका कार्यालयहरूमा ध्यानाकर्षण पत्र बुझाउने र त्यहीँ २ घण्टा प्रतिनिधिमूलक धर्ना दिने कार्यक्रम छ ।

भदौ १३ गते सबै पालिकामा र भदौ १५ गते सबै जिल्लाका समन्वय एकाइमा प्रतिनिधिमूलक उपस्थितिमा ध्यानाकर्षण पत्र बुझाउने र २ घण्टा धर्ना दिइने महासंघका अध्यक्ष लक्ष्मीकिशोर सुवेदीले जानकारी दिए ।

उनका अनुसार भदौ २१ गते दोस्रो चरणका आन्दोलनका कार्यक्रम सार्वजनिक गर्ने र अवधारणात्मक, विरोध प्रदर्शन लगायतका कडा कार्यक्रम ल्याउने तयारी भएको छ । 'अबको आन्दोलन हिजोको भन्दा कडा र दबाबपूर्ण हुन्छ', अध्यक्ष सुवेदीले पत्रकार सम्मेलनमा भने । उनले सरकारसँग गरेको २७ बुँदे सहमति नै बटमलाईन भएको र सो अनुसार सरकारले आफ्ना माग पुरा नगरेको दाबी गरे ।

शिक्षा विधेयक संसदीय समितिबाट पारित भएपछि महासंघले यसप्रति असन्तुष्टि जनाउँदै आफ्नो धारण सार्वजनिक गरेको हो ।

तेल आयात निर्यात बराबर

झापा(प्रस) । चालु आर्थिक वर्ष ०८२/८३ को साउन महिनामा १० अर्ब ८० करोड ९५ लाख रुपैयाँको भटमास तेल बनाउने कच्चा पदार्थ आयात गरेर त्यति बराबरकै रकमको तयारी भटमास तेल निर्यात भएको छ । भन्सार विभागका अनुसार, चालु वर्षको साउनमा १० अर्ब ६९ करोड ५८ लाख रुपैयाँको तयारी भटमासको तेल भारत निर्यात भएको हो ।

अर्जेन्टिना, ब्राजिल र पाराग्वेबाट भटमासको तेल बनाउने कच्चा पदार्थ आयात भएको छ । अर्जेन्टिनाबाट आठ अर्ब ७९ करोड ३६ लाख रुपैयाँको पाँच करोड ८० लाख ७७ हजार ६२६ लिटर भटमासको तेल बनाउने कच्चा पदार्थ आयात भएको छ । त्यसैगरी ब्राजिलबाट एक अर्ब ४७ करोड ७९ लाख रुपैयाँको एक करोड २६ हजार ५५८ लिटर कच्चा पदार्थ आयात भएको छ ।

तेस्रो मुलुकबाट कच्चा पदार्थ ल्याएर भारतमा भटमासको तेल निर्यात हुने गरेको छ । भटमासको तेल बनाउन ल्याइएको कर्चा पदार्थबाट २५ करोड ३० लाख ४७ हजार रुपैयाँ राजस्व संकलन भएको विभागले जनाएको छ ।

सहारा साकोस शिक्षा सदन

मुल कार्यालय,बिर्तामोड–२, चारपाने

शिलबन्दी बोलपत्र आह्वानको सूचना

प्रथम पटक प्रकाशित मिति : २०८३/०५/०६

यस सहारा साकोस शिक्षा सदनको,झापा जिल्ला,बिर्तामोड न.पा. वडा नं.-२, चारपानेस्थित चारपाने- शनिश्चरे रोडको पश्चिमतर्फ रहेको स्कुलको चौरमा ब्लक बिछ्याउनको लागि इच्छुक ब्यक्ति/फर्म/कम्पनी/सप्लायर्सबाट ७ दिनभित्र कार्यालय समयमा आवश्यक कागजहरु संलग्न राखि शिलबन्दी बोलपत्र आव्हान गरिन्छ ।

ब्लक बिछ्याउने स्थानको अनुमानित क्षेत्रफल र अन्य विवरण :

१) क्षेत्रफल : ८३ x ८४ फिट

२ं ब्लकको मोटाई : ६० एम.एम.

३) भारबहन क्षमता : २५ टन.

शर्तहरु :

१) बोलपत्र र खामको बाहिरी भागमा फर्मको नाम, ठेगाना, भ्याट नम्बर, सम्पर्क नम्बर, फर्मको छाप, हस्ताक्षर स्पष्ट लेखिएको हुनु पर्नेछ ।

२) फर्मको लेटर प्याडमा बोलपत्र प्रस्तुत गरिएको निवेदन लेख्नु पर्नेछ ।

३) बोलपत्रमा फर्मको ब्यवसाय प्रमाण–पत्र प्रतिलिपी, कर चुक्ता प्रमाण–पत्र प्रतिलिपी, मूल्य अभिवृद्धि कर प्रमाण–पत्रको प्रतिलिपी,
तथा अन्य आवश्यक कागजातहरुको फोटोकपी संलग्न हुनु पर्नेछ ।

४) बोलपत्र स्वीकृती भएपछि भ्याट बिलको रकममा १.५ प्रतिशत ठेक्का कर कट्टा गरि बाँकी रकम मात्र फर्मलाई भुक्तानी गरिनेछ ।

५) बोलपत्र लिनको लागि रु १०००/- बोलपत्र दस्तुर लाग्नेछ, सो रकम सहारा साकोस शिक्षा सदनको कोड नं.३०१.५२०००.०१.०१ खाता नं. ३०१.५२०००.०१.०१.एसबि .०१ मा जम्मा गरि भौचर उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

६) प्रतिस्पर्धाबाट छनौट भएको फर्म/कम्पनीले काम शुरु गर्नुभन्दा अगाडी ५ प्रतिशत धरौटी रकम राख्नु पर्नेछ । उक्त धरौटी रकम कार्य सम्पन्न भएको ६ महिनापश्चात् गरेको कार्यको कुनै कैफियत नआएमा फिर्ता गरिनेछ ।

७) समय नाघि वा रीत पुरा नगरी प्राप्त भएका बोलपत्रलाई मान्यता दिइने छैन ।

८) एक पटक पेश गरिएको शिलबन्दी दरभाउपत्र फिर्ता वा संशोधन गर्न पाईने छैन ।

९) फर्मले संस्थालाई गुणस्तरीय सामानहरु उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

१०) बोलपत्र स्वीकृत गर्ने/ नगर्ने, रद्द गर्ने र स्थगन गर्ने सम्पुर्ण अधिकार संस्थामा सुरक्षित रहनेछ ।

(नोटः मिति २०८२/०४/३० गते प्रकाशित गरेको सूचना अनुसार फर्महरुले पेश गरेको बोलपत्रहरुमा यस सूचनामा उल्लेख गरिएका कागजातहरु नभएकोले उक्त बोलपत्रहरु रद्द गरिएको छ । बोलपत्र पेश गर्ने फर्म/कम्पनीले पेश गरेको बोलपत्र फिर्ता लिगि पुनः बोलपत्र पेश गर्नु पर्नेछ ।)

पुनश्चः२०८२/५/५ गते सहारा साकोस शिक्षा सदनको सूचना प्रकाशित गर्नुपर्नेमा अर्को सूचना प्रकाशित भएकोमा सच्याई पुनः प्रकाशित गरिएको छ ।

सहारा साकोस शिक्षा सदन

मुल कार्यालय,बिर्तामोड–२, चारपाने

मो.न. ९८०१९२०५२२

थप ८० मेगावाट बिजुली बिक्री गर्न भारतले दियो स्वीकृति

झापा(प्रस) ।भारत सरकारले नेपालबाट थप ८० मेगावाट बिजुली खरिद गर्न स्वीकृति दिएको छ । ४८.५ मेगावाटको मेवा खोला र ३१.०४ मेगावाटको करुवा सेती जलविद्युत् आयोजनाको बिजुली निर्यात गर्न भारतले स्वीकृत दिएको नेपाल विद्युत् प्राधिकरणले जनाएको हो ।

प्राधिकरणका अनुसार यसअघि अनुमति प्राप्त ८१०.९ मेवा र गत साउन २६ मा थप २०० मेगावाट विद्युत् निर्यातको सहमति दिएको थियो । यस अघि अनुमति प्राप्त ८१०.९ मेवामा र थप २०० मेगावाट गरी कुल भारत निर्यात क्षमता १०१०.९ मेगावाट पुगेको थियो ।

भारत सरकारले अझ थप ८० मेगावाट विद्युत् निर्यात गर्न दिएसँगै नेपालले १०९०.९ मेगावाट विद्युत् निर्यात गर्ने भएको छ । वर्षायाममा नेपालले बिजुली बिक्री गर्दै आएको छ भने सुख्खायाममा भारतसँगै किन्दै आएको छ । भारतसँगै नेपालले बंगलादेशलाई समेत ४० मेगावाट बिजुली निर्यात गर्दै आएको छ । बङ्गलादेश निर्यातको ४० मेगावाट सहित नेपालको कुल निर्यात स्वीकृति ११३०.९ मेगावाट पुगेको प्राधिकरणले जनाएको छ । नेपाल र भारतबिचको द्विपक्षीय सम्झौताअन्तर्गत मध्यम अवधिका लागि बिजुली निर्यात गर्न पाउने भएको छ । आगामी ३१ अक्टोबर २०२६ सम्मको बिजुली निर्यात गर्न पाइने नेपाल विद्युत् प्राधिकरणले जनाएको छ ।

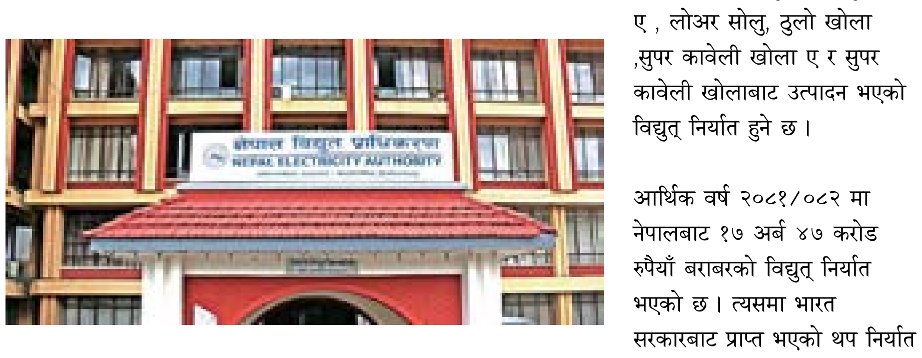

गत साउनमा मात्रै भारत सरकारले नेपालका विभिन्न पाँच जलविद्युत आयोजनाबाट उत्पादन भएको थप २०० मेगावाट विद्युत् खरिदका लागि सहमति प्रदान गरेको थियो । पछिल्लो पटक श्रावण २६ गते भारत सरकारबाट प्राप्त स्वीकृति ११ अगस्ट २०२५ देखि ३१ अक्टोबर सम्मको लागि रहेको छ । यस अन्तर्गत लिखु-२, लिखु खोला ए , लोअर सोलु, ठुलो खोला ,सुपर कावेली खोला ए र सुपर कावेली खोलाबाट उत्पादन भएको विद्युत् निर्यात हुने छ ।

आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ मा नेपालबाट १७ अर्ब ४७ करोड रुपैयाँ बराबरको विद्युत् निर्यात भएको छ । त्यसमा भारत सरकारबाट प्राप्त भएको थप निर्यात अनुमति र आगामी दिनमा थप प्राप्त हुने स्वीकृतिले चालु आर्थिक वर्षमा निर्यात दोब्बर हुने अनुमान प्राधिकरणले गरेको छ ।

कोशी...

गहुँ खेती गर्थे । धान र गहुँबाट खर्च कटाएर वार्षिक सरदर १० लाख रुपैयाँ आम्दानी हुन्थ्यो । 'अहिले तीन लाख रुपैयाँ खर्च गरेर बालुवा हटाएको ६ बिघा खेतमा पहिलाको तुलनामा आधा पनि अन्न नफल्ने गरेको उनले सुनाए । 'बालुवाले पुरिएको ६ बिघा खेतमा तरकारी खेती छ, बालुवामा त्यो पनि सप्रिँदैनन्,' उनले भने । कोशी बाढीपीडित संघर्ष समितिका अध्यक्ष पन्च नारायण मण्डलले अचेल जिल्ला प्रशासन पुग्दा अधिकारीहरूले गुनासो सुन्नै छाडेको उनले बताए । अध्यक्ष मण्डलका अनुसार सुनसरीको श्रीपुर, हरिपुर र पश्चिम कुशाहाको ६ हजार ८ सय बिघा जमिन कोशीको बाढीले कामै नलाग्ने गरी बालुवाले पुरिएको थियो ।

त्यतिबेला सरकारले रातो, पहेँलो र हरियो गरी पीडितलाई परिचय पत्र दिएको थियो । अति प्रभावित रातो एरियामा ३६ सय बिघा, मध्यम पहेँलो एरियामा २२ सय बिघा र तेस्रो हरियो एरियामा १ हजार बिघा खेतमा बाढीले बालुवा भरिएको थियो ।

उनका अनुसार त्यसबेला तत्कालीन सरकारले सुनसरी जिल्ला दैवी प्रकोप उद्धार समितिको खातामा १ अर्ब ६८ करोड रुपैयाँ निकासा गरेको थियो । उपलब्ध रकम मध्ये १ अर्ब ३४ करोड रुपैयाँ बाँडेर रकम वितरण बन्द गरिएको थियो । सरकारले वितरण गर्दागर्दै रोकेपछि आधाभन्दा बढीले राहत पाएका छैनन् । उनले भने, 'अहिले कोशी बाढीबाट पीडित ७ हजार ५ सय ६३ परिवारको अवस्था एकै खालको छ ।' घरबार सबै बाढीले बगाएपछि अहिले बालुवाको थुप्रोलाई सम्याएर फुसका घर बनाएर बसिरहेको अध्यक्ष मण्डलले बताए ।

पीडित सबै परिवारलाई सरकारले तत्काल २० हजार रुपैयाँ राहत र घर बनाउन ३० क्यूफिट काठको व्यवस्था गर्ने र दुई कट्ठा जमिन दिने घोषणा गरेको थियो । पीडितहरू सबैले त्यतिबेला २० हजार रुपैयाँ नगद राहत पाए । संघर्ष समिति अध्यक्ष मण्डलले घर पूर्णरुपमा क्षति भएका ३ हजार ७ सय ७० परिवारमध्ये १ हजार ९ सय ७० परिवारले काठ पाए पनि अझै १ हजार ८ सय परिवारले नपाएको बताए ।

बाढी प्रभावित क्षेत्रमा १ हजार ४ सय ३३ परिवार सुकुम्बासी थिए । उनका अनुसार ९ सय ५ जनाले दुई कट्ठा जमिन पाए । बाँकीले अहिलेसम्म पाएका छैनन् । अध्यक्ष मण्डलका अनुसार त्यस समय सरकारले नदीले काटेर लगेको र बालुवा पाँच फिट पुरेको रातो एरियाको खेतको प्रतिबिघा दुई लाख रुपैयाँ, बालुवाले कम पुरेको पहेँलो क्षेत्रको प्रति बिघा एक लाख रुपैयाँ र बालीनाली बगाएको हरियो क्षेत्रको ५० हजार रुपैयाँ प्रति बिघा क्षतिपूर्ति दिएको थियो । मूल भंगालोको २ लाख ५० हजार रुपैयाँ बिघाको दरले क्षतिपूर्ति दिएको थियो । त्यतिबेला नौ महिनाका लागि रासन दिने भनिएकोमा ६ महिनाको मात्र दिएको र घर बनाउन दिने भनेको ३० क्यूफिट काठ र २० हजार रुपैयाँ घर बनाउने खर्च आधाभन्दा बढी पीडितले अहिले पनि नपाएको मण्डलको भनाइ छ । रातो एरियाका जग्गावालालाई दुई बालीको क्षतिपूर्ति २९ हजार २ सय प्रतिबिघा दिने भनिए पनि १४ हजार मात्र दिएको अध्यक्ष मण्डलले बताए । ३३ सय ७० परिवारलाई प्रतिपरिवार ३० किबीका दरले काठ उपलब्ध गराउने निर्णय भए पनि १५ सय २८ परिवारले मात्र काठ सुविधा पाएका छन् । अध्यक्ष मण्डलले भने, 'बालुवा निकालेको स्थानमा पनि सिचाइको अभावले खेती हुन सकेको छैन, सरकारले बालुवा हटाई दिने भने पनि न बालुवा हटाइदियो न त खर्चनै दियो ।'

अध्यक्ष मण्डलका अनुसार सरकारले खेतको बालुवा फालेर लेबलिङ गरेर जमिनलाई खेतीयोग्य बनाइदिने भनेका थिए तर अहिलेसम्म कुनै काम नभएको उनले बताए । 'केही पीडितले आफ्नै खर्चमा बालुवा फालेर खेती लगाउन थालेका छन्,' उनले भने । राहत माग्न जाँदा प्रशासनले रकम नै आएको छैन भनेर फर्काउने गरेको उनले बताए ।

कोशी गाउँपलिकाको अध्यक्ष ऐयुब अन्सारीका अनुसार बाढीपीडित राहत र पुनः खेतीयोग्य जमिन बनाउन स्थानीय सरकारले केही गर्न सकिने अवस्था नभएको बताउँछन् । उनी भन्छन्, स्थानीय सरकारसित राहत दिन सक्ने बजेट नै नभएको उनले बताए । 'केन्द्रीय सरकार नै मौन छ । यो विषयमा स्थानीय सरकारले कुरा माथि पुऱ्याउने मात्र हो,' उनले भने ।

निर्माणाधीन...

हाइवेमा त्यसको व्यवस्थापन गरिनु पर्ने माग राखे ।

औषधि व्यवसायी गौरीशंकर गुप्ता 'टिङ्कु'ले सिटी र टेम्पोमा हुने ठगी रोक्न माग गरे । उनले भाडाको एकरुपता नहुँदा सर्वसाधारण दिनहुँ ठगिने र ट्राफिक व्यवस्थापन समेत अस्तव्यस्त हुने भन्दै प्रमुख जिल्ला अधिकारीको ध्यानाकर्षण गराए ।

राप्रपाकी नेतृ रञ्जु वरालले बिर्तामोड लागूऔषध दुर्व्यसनीको हव बन्दै गएको र त्यसलाई नियन्त्रणमा प्रहरीले चासो देखाएपनि मुख्य नाइके पक्राउ गर्न नसकेको भन्दै आपत्ति जनाइन् । प्रमुख जिल्ला अधिकारी गोपालकुमार अधिकारीसहित जिल्ला प्रहरी कार्यालय झापाका प्रहरी उपरीक्षक राजन लिम्बू, बिर्तामोड नगरपालिकाकी प्रमुख पवित्रा महतारा प्रसाई ,एसियन हाइवे पूर्वी खण्डका प्रमुख सुनिलबाबु पन्त, नेपाल विद्युत प्राधिकरण अनारमनीका प्रमुख सञ्जीवकुमार साहलगायतले सहभागीले उठाएका जिज्ञासाको उत्तर दिएका थिए ।

बिर्तामोड उद्योग वाणिज्य संघका अध्यक्ष राजु न्यौपानेको अध्यक्षतामा भएको कार्यक्रममा स्वागत संघका उपाध्यक्ष जीवनकुमार खड्काले गरेका थिए । कार्यक्रमको सञ्चालन महासचिव कुशल खतिवडाले गरेका थिए ।

सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रममा विभिन्न संघ संस्थाका प्रमुख तथा प्रतिनिधि , नागरिक समाजका अगुवा, व्यवसायी, सर्वसाधारणको उपस्थिति रहेको थियो ।

बिर्तामोड नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय कोशी प्रदेशको

१५ दिने सूचना

सधियार उत्तरः सडक, दक्षिणः श्री चन्द्रकला लिम्बुको नाममा जारी गरिएको ।

साविक अनारमनी गाविस वडा नं. १ हाल बिर्तामोड नगरपालिका, वडा नं. १ बस्ने श्री किसोर कार्कीले निजका नाममा दर्ता कायम रहेको तपसिल बमोजिम जग्गामा भवन अभिलेखिकरण प्रमाण पत्र पाउँ भनी निवेदन तथा घर नक्सा पेश गर्नु भएकोमा तपाईं सधियारको उपस्थिति नरहेकोले स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ को दफा ३१ को उपदफा (क) बमोजिम यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ । ऊक्त विवरणमा कुनै हकदावी भए यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले १५ (पन्ध्र) दिनभित्र आफ्नो प्रमाण सहित यस कार्यालयमा निवेदन पेश गर्नुहोला । म्यादभित्र कुनै दावी विरोध नभए कानुन बमोजिम भइजाने व्यहोरा समेत सुचित गरिन्छ ।

जग्गा रहेको स्थान	सिट नं.	कित्ता नं.	क्षेत्रफल	नक्सा दर्ता	सूचना प्रकाशित मिति	सर्जिमिन मिति
बिर्तामोड न.पा १	१	११२७	४६५.६१	२०८२/०१/११	२०८२/०१/११	२०८२/०५/०६

डेंगी रोगबाट आफू बचौं अरुलाई पनि बचाऔं

बिर्तामोड नगरपालिकाले डेङ्गी रोगको रोकथाम र नियन्त्रणको लागि लामखुट्टेको लार्भा खोज र नष्ट गर अभियान सुरु गरेको हुँदा सबै जना अनिवार्य सहभागी बनौं ।

डेंगी के हो ?

डेंगी लामखुट्टेबाट सर्ने भाइरल संक्रमण वा रोग हो । डेंगीका कारण उच्च ज्वरो आउने, टाउको दुख्ने, आँखाको गेडी दुख्ने, हाडजोर्नी र मांसपेशीहरु र ढाड दुख्ने, शरीरमा बिबिरा आउने, रिंगटा लाग्ने, वाकवाकी, वान्ता हुने, कराका साथै पेट दुख्ने, श्वासप्रश्वासमा समस्या आउने, नाक वा गिजाबाट रगत बग्ने, रक्तश्राव हुने, बेहोस हुने आदि हुने गर्दछ ।

डेंगीबाट बच्न के गर्न सकिन्छ ?

- बिहान, दिउँसो, राति जुनसुकै बेला झुल लगाएर मात्रै सुत्ने,
- पुरा बाहुला भएको पुरा शरीर ढाक्ने लुगा लगाउनु पर्छ,
- शरीरका खुल्ला भागमा लामखुट्टेको टोकाईबाट बच्ने मलम लगाउने,
- लामखुट्टे भगाउन लामखुट्टे धपाउने विधिहरु अपनाउने जस्तै : धुप बाल्ने,
- घरभित्र लामखुट्टे छिर्न नदिन घरको झ्याल ढोकामा जाली लगाउने,
- आफ्नो घर वरिपरि, कार्यस्थल र सार्वजनिक स्थानहरुमा पानी जम्न नदिई सफा राख्ने,
- पानी जमिहालेको खण्डमा हप्तामा २ पटक जमेको पानी फाल्नुपर्छ,
- कुलरमा रहेको पानी हप्तामा २ पटक सफा गर्नुपर्छ,
- गमला वा गमला राखेको प्लेटमा जमेको पानी हप्तामा २ पटक फालेर प्लेट सफा राख्ने,
- भाँडाकुँडामा पानी जम्न नदिन घोप्ट्याएर राख्ने,
- घर वरपर रहेका पानी जम्ने खाल्डाखुल्डीलाई पुरिदिने,
- काम नलाग्ने भाँडाकुँडा, सिसी, बोतल, प्लास्टिकका सामग्री, टायर आदिको पानी जम्न नमिल्ने गरी विसर्जन गर्ने ।

डेंगीविरुद्ध खोप र खास उपचार समेत नभएकाले लामखुट्टेको टोकाइबाट बच्नु नै यस रोगबाट बच्ने प्रमुख उपाय हो । डेंगीको शंका लाग्नासाथ नजिकैको स्वास्थ्य संस्थामा अनिवार्य जानुहोस् ।

जनहितका लागि

बिर्तामोड नगरपालिका

झापा, कोशी प्रदेश

नव सञ्चार गृह प्रा.लि.द्वारा प्रकाशित तथा नव सञ्चार अफसेटमा मुद्रित । कार्यालय : भद्रपुर बस स्टेण्ड पश्चिम, गजुरमुखीटोल, बिर्तामोड (झापा) । फोन नं.: ०२३-५४३८२० । इमेल : pratidin65@gmail.com । अध्यक्ष : युवराज दाहाल । सम्पादक : इन्द्रसिंह राजवंशी

सम्पादकीय

बुवाको मुख हेर्ने दिन

आज भाद्र कृष्ण औंसीको दिनलाई हाम्रो नेपाली समाजमा कुशे औंसी वा बुवाको मुख हेर्ने दिन भनिन्छ । यो विशेष दिनलाई सांस्कृतिक र धार्मिक महत्व बोकेको पर्वको रूपमा चिनिन्छ । यो पर्व विशेष गरी पितृ पुण्य र श्रद्धाको लागि प्रसिद्ध छ ।
हाम्रो सनातन हिन्दु परम्परामा कुश (एक प्रकारको पवित्र वनस्पति) लाई भगवान विष्णुको प्रतीकको रूपमा चिनिन्छ र आजकै दिन यो पवित्र वनस्पति कुशलाई आ–आफ्नो घरमा भित्र् याइन्छ, जुन वर्षभरि गरिने देवकार्य वा पितृकार्यका लागि अति उपयोगी वनस्पतिको रुपमा लिइन्छ । कुशको महिमा वेद तथा पुराणहरूमा समेत वर्णन गरेको पाइन्छ ।
आजकै दिन आफ्नो बुबा र पूर्वजहरूको सम्मान गर्ने दिनका रूपमा पनि मनाइन्छ । यस दिन पितृहरूको तर्पण, पूजा, ब्राह्मण भोजन र दानको माध्यमबाट उनीहरूको आत्मा शान्ति र मुक्ति प्राप्त गर्न प्रार्थना गर्ने गरिन्छ ।
आज पिताको महत्व र योगदानलाई मान्यता दिने अवसर हो । बाबुको मुख हेर्ने परम्पराले पिताप्रति सम्मान र कृतज्ञता व्यक्त गर्ने अवसर प्रदान गर्छ, जसले परिवार र समाजमा पिताको स्थान र योगदानको महत्वलाई उजागर गर्छ । जसले पारिवारिक एकता र आदरको विशेष स्थान राख्छ ।

यसै दिन विशेषगरी छोराछोरीहरूले आफ्नो पितालाई आदर व्यक्त गर्न पूजा अर्चना, पिताको आशीर्वाद लिने, पारिवारिक भोजको आयोजना गर्ने गरिन्छ, साथै पितृहरूलाई सम्मान स्वरूप काठमाडौंको गोकर्ण, पशुपति, रसुवाको बेत्रावती, देवघाट, बराहक्षेत्र लगायत विभिन्न तीर्थस्थलहरूमा स्नान, श्राद्ध, सिदा र तर्पण गर्नेहरूको ठूलो घुइँचो लाग्ने गर्छ ।
नुहाउँदा, दान गर्दा, जप गर्दा, होम गर्दा, पाठपूजा गर्दा, देव कार्य होस् वा सम्पूर्ण पितृकार्यमा प्रयोग हुने बहुपयोगी कुशलाई सनातनीहरूले कुशलाई ऋषि महर्षिदेखि नै महत्वपूर्ण स्थानमा राखेका छन् । देवकार्य होस् या पितृकार्य जन्मदेखि मृत्युसम्म कुशको प्रयोग अनिवार्य हुन्छ । कुश हामी वैदिक सनातनीहरूलाई मात्र नभई कुशको धार्मिक, आयुर्वेदिक र वैज्ञानिक पक्षबाट पनि महत्व रहेको बहुउपयोगी वनस्पति हो ।

धार्मिक कथनअनुसार कुश स्वर्गका राजा इन्द्रको वज्र, विष्णु भगवानको सुदर्शन चक्र र शिव भगवानको त्रिशूलजस्तो शक्तिशाली छ । यस्तो पवित्र कुश लगाए सबै खालको रिस, राग, क्रोध, संवेग तथा आवेग नियन्त्रित हुन्छ भन्ने विश्वास गरिन्छ । विष्णु भगवानको प्रतीक मानिने कुशलाई श्रीमद् भगवद् गीता, गरुड पुराण, अथर्व वेद आदिमा क्रोधशामक र अशुभ निवारक अर्थात् मनलाई नियन्त्रण गर्नसक्ने क्षमता रहेको छ भनेर व्याख्या गरिएको पाइन्छ ।

विपिन कुरिरहेको विश्व

• डा. शोभाकर पराजुली

सन् २०२३ अक्टोबर ७ । गाजापट्टीबाट प्यालेस्टाइनी विद्रोही लडाकु समूह हमासले इजरायलमाथि सयौँ रकेट र ड्रोन आक्रमण गरेर युद्धको धावा बोलेको थियो । लगत्तै इजरायलले पनि हमासविरुद्ध आक्रमण सुरु गऱ्यो । गाजापट्टीबाट त्यो दिन निस्किएको युद्धको तुँवालोले अहिलेसम्म पनि पूरै विश्व छेकिरहेको छ । यो खास एउटा देशको विद्रोही समूह अर्को सिङ्गो देशसँग लडिरहेको एउटा लामो युद्ध हो । यसको अन्त्यका कुनै सङ्केत नै अहिलेसम्म देखा परेका छैनन् । न त्यसको गन्तव्य दुवै पक्षलाई थाहा छ । एकअर्कालाई झुकाउन सुरु भएको यो युद्धले अहिलेसम्म ६० हजारभन्दा बढी मानिसको ज्यान निलिसकेको छ । लाखौँ मानिस यसबाट प्रत्यक्ष प्रभावित छन् । त्यो उतैको कुरा भयो तर यो युद्धबाट लगभग पाँच हजार किलोमिटर टाढा रहेको नेपाल पनि नराम्ररी पिरोलियो ।

त्यो दिन होनहार १० नेपाली युवाले एउटा बङ्करमा ज्यान गुमाए । पढ्दै अनि कमाउँदै कार्यक्रमका लागि इजरायलमा पुगेका कृषि क्षेत्रका नेपाली विद्यार्थीमध्ये एक थिए विपिन जोशी पनि । कञ्चनपुरबाट इजरायल पुगेका विपिन युद्ध सुरु भएलगत्तै साथीहरूसँगै बङ्करमै थिए । हमासका लडाकुले त्यो बङ्करलाई नै ‘होस्टाइल’ गरे । हमासले बङ्करा हानेको बम छोपेर विपिनले उतैतिर मिल्काइदिए । आफ्ना साथीहरूलाई त जोगाए तर त्यहाँ रहेका केही मानिसलाई हमासले आफ्नो नियन्त्रणमा लियो । त्यो केहीको हुलमा एक थिए विपिन पनि ।

पर्खाइको पीडा कस्तो हुन्छ, २३ महिनादेखि विपिन आउने बाटो कुरिरहेका उनको परिवारलाई भन्दा अरूलाई कसलाई पनि त्यसको दर्द थाहा होला र ! तथापि विपिनको पर्खाइमा आज उनको परिवार अनि सिङ्गो नेपाल मात्रै होइन बरु पूरै विश्व आत्तिइरहेको छ । विपिनको रिहाइ अब उनको परिवार र देश मात्रै होइन सिङ्गो विश्वको सरोकार भइसकेको छ ।

यतिबेला विपिनका आमा र बहिनी इजरायल पुग्नुभएको छ । विपिनसहित हमासको नियन्त्रणमा रहेका भनिएका सयौँ मानिसलाई रिहाइको माग गर्दै इजरायलमा हुने दिनहुँ जसो प्रदर्शनमा उहाँहरू पनि सहभागी हुनुभएको छ । इजरायली कूटनीतिक र सरकारका प्रतिनिधिले उहाँहरूलाई विपिन बसेको बङ्कर पनि देखाउनुभयो । यतिबेला विपिनकी बहिनीले इजरायली भूमिमा खसाइरहेको आँसु विश्वभरिकै सञ्चार माध्यममा ‘हेडलाइन’ बनेका छन् । इजरायलका राष्ट्रपति, प्रधानमन्त्रीसमेतले उहाँहरूसँग भेटेर विपिनको रिहाइका लागि पहल गर्ने वचन दिनुभएको छ । इजरायलले उहाँहरूलाई संयुक्त राष्ट्रसङ्घसम्मै पुऱ्याउने कोसिस पनि गरिरहेको छ । यसबाट हमासमाथि विपिनसहितका बन्दीहरूलाई रिहा गर्न अन्तर्राष्ट्रिय दबाब हुने विश्वास पनि गरिएको छ ।

१० जना युवाको शवसँगै त्यो बेला नेपालले सयौँ नेपाली विद्यार्थीलाई इजरायलबाट उद्धार गरेर ल्याएको थियो । अझै पनि छ हजारभन्दा धेरै नेपाली रोजगारीकै लागि इजरायलमै छन् । इजरायल आफैँ पनि विद्रोही पक्षसँग लडिरहेको छ । हमास मात्रै होइन इजरायल यतिबेला धेरै देश र विद्रोही समूहसँगको युद्धमा छ । सयौँ वर्षदेखिका विवादका टुक्राहरूले इजरायलले धेरै युद्ध बेहोरिसकेको इतिहास छ । अहिले पनि ऊ लडाइँकै मैदानमा छ । यस्तो अवस्थामा पनि उसले नेपाली युवाको सकुशल रिहाइका लागि अन्तर्राष्ट्रिय र कूटनीतिक दबाबमा सघाइरहेको छ । यो एउटा मित्रराष्ट्रका लागि महत्वपूर्ण काम र सम्मान पनि हो । किनकि नेपाल-इजरायलबिच लगभग ६५ वर्ष पुरानो सम्बन्ध र मित्रताको इतिहास छ ।

भूमध्य सागरको दक्षिणपूर्वी तटमा रहेको इजरायल सन् १९४७ मा स्थापना भएको हो । खास गरी प्यालेस्टाइनबाट ब्रिटिस साम्राज्यको अन्त्य भएपछि नै एक स्वतन्त्र राष्ट्रका रूपमा इजरायल स्थापित भएको हो । स्थापनाकालदेखि नै उसले अनेक आरोहअवरोह झेल्दै आएको छ । इतिहासमा इजरायलले धेरै युद्ध भोगेको छ । त्यसैले प्यालेस्टाइनासँगको उसको लडाइँ पुरानो मात्रै नभएर निकै पुरानो पनि हो । यसको इतिहास खोतल्दै जाँदा पहिलो विश्व युद्धपछिको समयसम्मै पुग्नु पर्छ । पहिलो विश्वयुद्ध थामिएपछि मध्यपूर्व (खास गरी खाडी राष्ट्रहरूमा) ‘अटोमन’ साम्राज्य पनि ढल्यो । त्यसपछि यो क्षेत्रमा ब्रिटेन (बेलायत) ले कब्जा गऱ्यो । १४ औँ शताब्दीपछि र २० औँ शताब्दीको बिचमा युरोप साम्राज्यको विशाल रूप थियो ‘अटोमन’ । हालको टर्कीलाई केन्द्र बनाएर त्यो बेलाका शक्ति राष्ट्रहरूले बुल्गेरिया, रोमानिया, युगोस्लोभियालगायतका क्षेत्रहरूमा यो साम्राज्य फैलिएको थियो । जसको राजधानी हालको इस्तानबुल थियो । पहिलो विश्वयुद्धमा बेलायत र उसका सहयोगी राष्ट्रहरूले त्यो साम्राज्यलाई पराजित गरेपछि त्यहाँ पनि बेलायती शासनले नियन्त्रण लिएको थियो । त्यसपछि अटोमन साम्राज्यमा रहेका देशहरू ‘स्वतन्त्र’ त भए तर लामो समयसम्म ती ब्रिटेनका उपनिवेश जस्तै रहे ।

यहाँ अधिकांश यहुदी र अरबी समुदायका मानिसको बसोबास थियो । दोस्रो विश्व युद्धको अन्त्यसँगै सारा विश्व संयुक्त राष्ट्रसङ्घको छातामुनि गोलबद्ध भयो । अर्कोतर्फ यहुदी र अरबी समुदायबिच मतभेद बढ्दै गइरहेको थियो । बेलायत साम्राज्य यो विवादलाई सुल्झाउन नसक्ने अवस्थामा पुगेको थियो । बेलायती शासकले यहुदीका लागि प्यालेस्टाइनमा छुट्टै भूमि छुट्याउने प्रस्ताव राख्यो तर त्यसमा सहमति जुट्न सकेन । त्यसपछि इजरायल र प्यालेस्टाइनबिचको यो विवाद राष्ट्रसङ्घ छिऱ्यो ।

राष्ट्रसङ्घमा यो विषयमा मतदान नै भएको थियो । परिणामपछि यहुदी बाहुल्य क्षेत्र इजरायलको स्वामित्वमा रहने भयो र अरबीको सङ्ख्या बढी भएको क्षेत्र प्यालेस्टाइनको भयो । बाँकी रह्यो जेरुसेलम (हाल इजरायलको राजधानी), जहाँ यहुदी र मुसलमान दुवैको वर्चस्व सरोबरी थियो । राष्ट्रसङ्घले त्यो क्षेत्रमा अन्तर्राष्ट्रिय नियन्त्रण रहने घोषणा गऱ्यो । लगत्तै सन् १९४८-४९ ताका इजिप्ट, सिरिया, इराक तथा जोर्डनले इजरायलमाथि आक्रमण गरे । इजरायलले त्यो आक्रमणलाई विफल पारिदियो । प्यालेस्टाइनको भूभाग तहसनस भयो ।

पश्चिमी भाग जोर्डनको नियन्त्रणमा पुग्यो । गाजापट्टि इजिप्टको कब्जामा पुग्यो । झन्डै आधा इजरायलको नियन्त्रणमा रह्यो । लगभग सात लाख बढी अरबी प्यालेस्टाइनीहरू शरणार्थी भए । पहिलो विश्वयुद्धको अन्त्यसँगै ‘अटोमन’ साम्राज्य ओरालो लाग्दै थियो । प्यालेस्टाइनमा बेलायतको शासन भयो । बालफोरु घोषणाबाट ठुलो सङ्ख्यामा यहुदीहरू प्यालेस्टाइनमा बसाइँ सरेका थिए । उता बेलायतले फ्रान्स र रुससँग ‘साइक्स-पिकोट’ भनिएको एउटा गोप्य सम्झौता गऱ्यो ।

सम्झौताले सम्पूर्ण मध्यपूर्वलाई विभिन्न भागमा विभाजन गरी पहिलो विश्वयुद्ध समाप्त भएपछि कुन देश कुन भागमा जाने भन्ने निर्णय गरे । यो अवधिमा यहुदीहरूको सङ्ख्या तीव्र गतिमा बढ्दै थियो । प्यालेस्टाइनमा बसाइँ सरेका यहुदीहरू त्यहाँ जग्गा जमिनसमेत खरिद गर्न सुरु गरिसकेका थिए । त्यहीबेला अरबी राष्ट्रहरूबिच

द्वन्द्व सुरु भयो । सन् १९३६ ताका प्यालेस्टाइनी र अरबी सङ्घर्ष चर्कियो । बेलायतले त्यो विवाद साम्य पार्न यहुदी सेनाको मद्दत लियो । प्यालेसटाइनीहरूलाई शान्त गर्न ब्रिटेनले यहुदीहरूको बसाइँसराइमा नियन्त्रण गर्न थाल्यो । दोस्रो विश्वयुद्धको सुरुवाती विन्दु त्यही नै थियो । हिटलरको शासनमा युरोपभरि नै यहुदीहरूको नरसंहार भयो । करिब ४२ लाख यहुदीहरूलाई ग्यास च्याम्बरमा राखेर मारिएको इतिहास छ । युरोपमा बसोबास गर्ने यहुदीहरूले प्यालेस्टाइनबाहेक अर्को कुनै ठाउँमा यहुदीहरू सुरक्षित रूपमा बस्न नसक्ने निष्कर्ष निकाले ।

सन् १९९३ मा ‘ओसलो एकोर्ड’ भनिने पाँच वर्षीय सम्झौता भयो । त्यसमा इजरायलले प्यालेस्टाइनलाई स्वतन्त्र देश स्वीकार्नुपर्ने सर्त थियो । यही सम्झौताको जगमा ‘यिट्ज स्टाक रोबेन’ र ‘यासिर अराफात’ लाई नोबेल शान्ति पुरस्कार दिइएको थियो । सन् २००० देखि फेरि युद्ध सुरु भयो । सन् २००५ सम्म अवस्था झनै खराब हुँदै गयो । इजरायलले आफ्नो नीतिमा कडाइ गर्न थाल्यो । गाजा क्षेत्रबाट आफ्ना करिब आठ हजार सेना फिर्ता बोलायो । सन् २००७ ताका प्यालेस्टाइनको विद्रोही समूह हमास समूहले गाजा क्षेत्रलाई आफ्नो नियन्त्रणमा राख्यो । उता पिएलओ-फतेहबिचको राजनीतिक विचारधारा ठिकविपरीत भयो । हमासले उग्रराष्ट्रवाद चर्कायो । परिणाम आज पनि गाजापट्टि क्षेत्रका लागि त्यो युद्ध जारी छ ।

सन् १९५० को दशकतिर इजरायल एउटा यस्तो राष्ट्र थियो जसलाई विश्वका कुनै पनि राष्ट्रहरूले उसलाई एउटा ‘स्वतन्त्र’ राष्ट्रको रूपमा स्वीकार गर्न निकै हिच्किचाहट मान्थे । अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध र स्वतन्त्र राष्ट्रको स्वीकार्यताका लागि हात फैलाइरहेको लगभग १० वर्षपछि नेपालले इजरायसँग मित्रताको हात अघि बढायो । तत्कालीन प्रधानमन्त्री बिपी कोइरालाले इजरायलमै पुगेर ‘दौत्य सम्बन्ध’ को यात्रा सुरु गर्नुभएको थियो । नेपालकै प्रथम जननिर्वाचित प्रधानमन्त्रीका हैसियतमा विश्वभरि नै उहाँको राजनीतिक कद उँचो त थियो नै करिब पाँच हजार किलोमिटर टाढाको देशसँग उहाँले गाँस्नुभएको त्यो साइनोले नेपालको चर्चा अझ विश्वभरि नै हुन थाल्यो । यसरी उत्तर-दक्षिण रहेका दुई शक्तिशाली देश र दक्षिण एसियाका अरू राष्ट्रभन्दा पनि अघि बढेर इजरायलसँग सम्बन्ध गाँस्ने नेपाल पहिलो दक्षिण एसियाली राष्ट्रका रूपमा रह्यो । यो प्रशान्त क्षेत्रमा इजरायलले पहिलो पटक नेपालमै आफ्नो कूटनीतिक नियोगको स्थापना गरेको थियो । सन् १९६० मा आफैँले कायम गरेको दौत्य सम्बन्धका बारेमा बिपीले एउटा ‘आँटिलो काम’ भनेर आफ्ना आत्मवृत्तान्तमा पनि लेख्नुभएको छ । यद्यपि त्योभन्दा अघि अर्थात् सन् १९५६ मै कोइरालाले ‘हिटलर र यहुदी’ उपन्यास लेखिसक्नुभएको थियो । जसबाट पनि उहाँ इजरायलसँग परिचित नै हुनुहुन्थ्यो । औपचारिक सम्बन्धपछि सन् १९६० मै उहाँले संयुक्त राष्ट्रसङ्घमा सम्बोधन गर्नुभयो र इजरायलको राजनीतिक वास्तविकता बुझेर उसलाई मान्यता दिए अरब राष्ट्रसँगको द्वन्द्व समाधान हुने धारणा पनि राख्नुभएको थियो । जतिबेला इजरायललाई मान्यता दिने वा नदिने भन्नेबारेमा विश्व नै विभाजित थियो । यसरी आजपर्यन्त बिपी र नेपाललाई इजरायलले उत्तिकै सम्मान भाव राख्दै आएको छ । आज त्यही भूमिबाट बेपत्ता पारिएकाविपिन र उनको परिवार अनि सिङ्गो नेपालप्रति इजरायलको समभाव पनि त्यसैको अन्तर्य हो ।

विपिनका लागि नेपाल सरकारले पनि कूटनीतिक पहल नगरेको होइन । जति गऱ्यो र जे भयो त्यत्तिले पुगेकै छैन । अझै प्रभावकारी कूटनीतिको जरुरी छ । जसरी विपिन रिहाइका लागि हमासलाई दबाब पुग्नुपर्ने हो, त्यो पुगेकै छैन । अर्थात् हामीले ‘कूटनीतिक पहल वा प्रयास’ का नाममा समयको खर्च गरिरहेका छौँ कि भन्ने पनि भान भएको छ । आजको समयमा विश्वका त्यस्ता बिरलै देशहरू होलान् जहाँ नेपालीले पाइला नटेकेको होस् । त्यसैले विपिनको यो घटनाबाट नेपाल र नेपालका राजनीतिज्ञले पनि पाठ पक्कै सिक्नु पर्छ । यस्तो सङ्कटका बेला आफ्ना नागरिक कसरी सुरक्षित बनाउने र कसरी खोज्ने भन्ने कुरा हामीलाई धेरै घटनाले पनि सिकाइसकेका छन् । तथापि अहिलेका लागि हामी विपिन ल्याउने बाटो खोजौँ । विपिनलाई पर्खिरहेको उनको परिवार, यो देश अनि सिङ्गो विश्वसँगै युद्धरत पक्षलाई अझ कूटनीतिक दबाब बलियो पारौँ । अनि कामना गरौँ, विपिन चाँडै घर फिर्ने छन् ।

तिज गीतले कोरेको समयको पदचाप

• सरस्वती सरस

तिज पर्वको अवसरमा नारीहरू मिलेर गाइने गीत नै तिज गीत हो। भदौरे गीतको उपनामले चिनिने तिज गीत सामूहिक रूपमा गाइन्छ। आँगन, चौर, मन्दिर र चोकहरूमा भेला भई ताली पिटेर गाउने तिज गीतमा चेलीबेटीहरूका पीडा, आँसु, उत्पीडन र सुस्केराहरू भेटिन्छन्। कर्मघरको दुःखेसो र जन्मघरको सुखेसोमा तरंगित तिज गीतमा विशेषगरी नारीहरूका विलाप र क्रन्दन नै मुख्यरूपमा अभिव्यक्त भएको पाइन्छ।

एउटा समय थियो, त्यो समयमा नारीहरू विवाह गरेर गएपछि सासूको अधीनमा बस्नुपर्थ्यो। नन्दआमाजूका चित्त बुझाउन अनेक प्रयास गर्नुपर्थ्यो। दिनभरि घाँसदाउरा, चुलोचौको गर्नुपर्ने रातभरि सासू, नन्दआमाजूले ‘भयो’ नभनुन्जेलसम्म उहाँहरूलाई तेल लगाउनुपर्ने, त्यसपछि श्रीमान्को सेवा गर्नुपर्ने कहालीलाग्दो समय बिताएका नारीहरू नारीद्वारा नै उत्पीडनमा परेका थिए। कहिले त तेल लगाउँदा लगाउँदै उज्यालो हुन्थ्यो। आँखा झिमिक्क गर्न पाइन्नथ्यो। ओछ्यानमा नपुगी घरधन्दातिर लाग्नुपर्थ्यो। हरेक घरका नारीहरूको वास्तविकता यही थियो।

नारीका आवाज निर्धक्कसँग सुन्ने त्यस्तो कुनै ठाउँ थिएन। थियो त वर्षा ऋतुमा आउने एक पर्व- तिज। तिजमा नारीहरू माइत आए। बर्खे भेल बगे जसरी बगे। जसरी बर्खाको समयमा खोल्सोले खोलोको रूप लिएर किनारामा भेटिएका सबै कुरा बगाउँछ, त्यसरी नै नारीहरूले पनि आफूले घरमा भोगेका दुःख र वेदना माइतीमा आमा, दिदीबहिनी र साथीसमक्ष बगाए। सबै नारीका भोगाइ उस्तै थिए। पीडा उस्तै थिए। सबै उसैगरी दर्किए जसरी मेघ गर्जिएपछि आकाश अँध्यारो अनुहार लगाएर दर्किन्छ। नारीहरूले तिज पर्वमा मनमा भएका सबै उकुसमुकुस पोख्थे। माइतीघरमा जम्मा भएर कर्मघरमा आफूले भोगेका दुःखलाई गीतको भाकामा उनेर पर्व मनाउँथे। वर्षको एक दिन मनको घाउमा जम्मा भएको सबै पिप निचोर्थे र हलुका भएर जुन बाटो आउँथे उही बाटो फर्किन्थे।

शिक्षा र चेतनाको उज्यालो चाख्न नपाएका नारीहरू आफूलाई सासू र नन्दआमाजूले जस्तो व्यवहार गरे त्यस्तै व्यवहार बुहारीलाई गर्न थाले। समयको घट्टसँगै नारीहरूले नै नारीहरूलाई पिँधीरहे। यसरी पिँधे जसरी पितृसत्ताले निर्देशन गऱ्यो। पितृसत्ताले नारीको स्वतन्त्रता मन पराउँदैन। नारीको आवाज सुन्न चाहँदैन। नारी नारीको मेलमिलापको चाहना राख्दैन। त्यही चाहनाअनुसार नारीहरू पुरुषसत्तालाई मलजल गरिरहे। आफ्नो अधिकार र कर्तव्यलाई उल्टो पारेर सिलाइरहे। माइतीमा नन्दआमाजू बनेर भाउजूबुहारीलाई सताइरहे। घरमा बुहारी बनेर किनारामा परे। फेरि सासू बनेर केन्द्रमा बसे र बुहारीलाई परिधिमा धकेले।

पहिले पहिले नारीले मात्र गाउने तिज गीत अहिले पुरुषले पनि गाउन थालेका छन्। केही गीतमा नारी र पुरुषको सहकार्य, सहयोग र सद्भाव देखिन्छ भने धेरैजसो गीतमा समाज परिवर्तनको स्वर मुखरित भएको पाइँदैन। नारीमनको भावना छैन। कुनै संवेदना छैन। छ त केवल अतिरञ्जित शब्दहरू। मनोरञ्जनमा मात्र सीमित गीतहरूले मौलिकपन गुमाएका छन्। तिजको वास्तविक रूप हराउँदै गएको छ। गाउँका आँगन, मन्दिर र चोकमा नारीहरू आवाज बन्द गरेर बजारिया गीत घन्काउँदै मनोरञ्जन लिन थालेका छन्। तिज पर्वको नाउँमा गीतमा व्यापार गर्नेहरूले तिजको मौलिकता मेटाएका छन्। पर्वको नाम बेचेर पैसा कमाउने धन्दामा लागेका छन्।

समय परिवर्तनसँगै नारीहरू शिक्षित हुन थाले। शिक्षित नारीका चेतना पहिलेभन्दा फरक हुन थाल्यो। केटाको अनुहार नचिन्दै विवाहमण्डपमा बस्ने चलन हराउँदै गयो। नारीहरू पुरुषसँगै घरबाहिर काममा निस्किन थाले। घरको आर्थिक भार आफैंले सम्हाल्न थाले। मन परेको मान्छेलाई अपनाउन थाले। मन नमिलेपछि आआफ्नो बाटो समातेर हिँड्न पनि थाले। यति हुँदा पनि पितृसत्ताले नारीको प्रगतिलाई सहजै स्वीकार गर्न सकिरहेको छैन। नारीका प्रतिभालाई देखावटी सम्मानको लेप लगाएको छ तर आत्मिक सम्मान दिन सकेको छैन। पुरुषमैत्री समाजले पहिले नारीलाई नारी नै प्रयोग गरेर अधीनस्थ गऱ्यो। अहिले नारी र पुरुष दुबैले नारीलाई गीत, विज्ञापन, मनोरञ्जनलगायतका विभिन्न बहानामा प्रयोग गरेर वस्तुकरण गरिरहेको छ। नारीको स्वर, शरीर र सौन्दर्यलाई बजारमा बेचिरहेको छ। नारीले निर्धक्क भएर मनको आवाज व्यक्त गर्न पाउने तिज पर्वमा समेत हस्तक्षेप गरेर नारीको स्वतन्त्रता हरण गरेको छ।

तिज पर्वमा गाइने गीतले नारीको वास्तविक अवस्थाको चित्रण गर्दछ। समय परिवर्तन भए, नभएको मापन गर्ने साधनको रूपमा पनि सो पर्वमा गाइने गीतलाई लिन सकिन्छ। गीत रचना गर्ने आधार समाज हो। समाजमा देखिएका चित्र र चरित्रलाई रचनाकारले कविता, कथा, गीतजस्ता विधाको माध्यमबाट बाहिर ल्याउँछन्। तिज पर्वलाई नारीकेन्द्रित पर्वको रूपमा लिइने हुनाले यस पर्वमा बजाइने गीतमा नारीका भोगाइलाई विशेष प्राथमिकता दिइन्छ। धेरैले तिज पर्वसँग सम्बन्धित रहेर गीत लेखेका छन्। धेरैले गाएका छन्।

तर श्रीमान्ले लेखेको गीत श्रीमती गाउने कुरा भने संयोगले मात्र जुराउँछ। सुन्दरमणि/श्रीमान् र विष्णुमाझी/सुन्दरमणिकी श्रीमतीले २०८१ सालमा बजारमा ल्याएको आइन् आमा ओई तिज गीतको सन्दर्भ र त्यस गीतको भाव बुझ्दा आज पनि नारीहरू उही पुरानै जीवनशैलीमा जीवन बिताउन बाध्य छन्। पुरुषले नारीलाई हेर्ने दृष्टिकोणमा कुनै पनि परिवर्तन आएको पाइँदैन। उक्त ‘आइन् आमा ओई’ बोलको गीतमा प्रस्तुत गरिएको विषयवस्तुले सो कुरालाई प्रस्ट पारेको छ।

जस्तै : ‘आइन् आमा ओई यो तिजमा, एकै झल्को देख्न मन छ, तिम्रो आँगन टेक्न मन छ...’ प्रस्तुत गीतको ‘आइन् आमा ओई यो तिजमा’ ले समग्र गीतको भावलाई प्रतिनिधित्व गरेको छ। वर्षको एकचोटि जसरी पनि माइत पुग्ने नारीको अधिकार हनन् भएको कुरा व्यक्त भएको सन्दर्भले पुष्टि गरेको छ। विवाहित नारीका लागि विशेष मानिने तिज पर्वमा माइत जान नपाउँदा एकै झल्को भए पनि आमालाई देख्न मन भएको र माइतीको आँगनमा टेक्न मन भएको नारी मनको अनुभूतिलाई उक्त अन्तराले प्रस्ट पारेको छ।

विवाह संस्कारको चलनमा गरगहना देखाउने आधुनिकताले प्रवेश गरेको छ। मारे पाप पाले

❖ बाँकी तेस्रो पृष्ठमा

बुवाको सम्झना छ

• **रमेश नेपाल**

बिहानको समय म पसल जानै लागेको थिएँ,बुवा धेरै दिनपछि मेरो घरमा आउनु भयो । म हर्षित हुँदै बुवालाई शिर निहुर्याएर ढोगिदिएँ । 'सन्चै छस्' भनेर सोध्नु भयो । मैले'खै बुवा बिसन्चो भनौँ भने ओछ्यान परेको छैन सन्चो छ भनौँ भने मन सँधै बेचैन छ' भनेँ ।बुवाले मेरो कपाल सुम्सुम्याउँदै भन्नुभयो 'के गति पारेको दुब्लाइछस् त ,भात खाँदैनस् कि क्या हो?'

'बुवा खै के भयो कुन्नि पहिलाभन्दा अलि दुब्लाएको छु,भात त खाकै छु 'भन्ने जवाफ मैले फर्काउन नपाउँदै फेरि प्रश्न गर्नु भयो 'मेरा नाति नातिना कहाँ छन् खै देख्दिनँ त ! 'प्रत्युत्तरमा मैले भने 'तपाईंको नातिनी सुतिरहेकी छिन् अनि नाति कलेज गएको छ ।'बुवाले आँखाभरि आँसु पार्दै भन्नुभयो 'अहो मेरो त्यो रुन्चे नाति पनि कलेज जाने भैसकेछ,अनि नातिनी चाहिँ किन कलेज नगएकी त ?' 'बुवा तपाईंको नातिनीले १२ पास गरिसकेकी छिन्,अब ऊ बीएससी नर्सिङ पढ्ने रे त्यसको लागि तयारी गर्दैछिन् 'मेरो उत्तर सुन्नासाथ बुवा हर्षित मुद्रामा 'अहो बडो खुशीको कुरा सुनाइस् माईला,अब मेरी नातिनी पनि ठुली मान्छे हुने भैछे,मेरो रहरको नातिनी कम्ति दुःखले हुर्काको छु मैले यसलाई ! माईला तेरा त छोराछोरी अब हुर्केछन् केही गर्न सकिनस् भने पनि यिनीहरुलाई उनीहरुले भनेजति चाहिँ पढा है,मैले तिमीहरुलाई पढाउन सकिनँ अब तिमीहरुको साटो पनि छोराछोरीलाई पढाओ है' भन्दै बुवा सुतिरहेकी नातिनीको छेवैमा गएर नातिनीको खुट्टा ढोग्नु भयो ।

बर्षौपछि बुवालाई भेटाएको, बुवाको छेउमै बसेर मैले बुवालाई सोध्न लागेँ 'बुवा यतिका बर्ष कहाँ हराउनु भएको थियो ? तपाई हामीलाई छाडेर किन जानु भएको? तपाई गएपछि मैले धेरै दुःख पाएँ,बुवा तपाईं बिनाको संसार त मेरा लागि सदैव अँध्यारो थियो, तपाईं नहुँदा म मात्र हैन मेरा छोराछोरी पनि तपाईंको अभाव महसुस गरिरहेका थिए ।'यति

भनिरहँदा मेरा आँखाबाट आँसु झरिरहेका थिए,मेरो आँसु पुछिदिँदै बुवाले भन्नुभयो 'हेर माईला मलाई पनि तिमीहरुलाई छोडेर जान कहाँ मन थियो र ! तर पनि नचाहँदा नचाहँदै जानु परेको थियो,मलाई थाहा छ म गएपछि तेरो के हालत भयो मैले अर्को दुनियाँबाट हेरिरहेको थिएँ,म महसुस गर्न सक्छु तेरो पीडा,तेरो मात्र हैन तेरो दाजुभाइ,दिदीबहिनी अर्थात मेरा सबै सन्तानको ।'

मलाई थाहा छ म गएपछि तेरो जीवनमा एकपछि अर्को दुःख थपिँदै गए,नातिनी बिरामी हुँदाको तेरो पीडा,त्यो बिरानो शहरमा तँ रोएको मैले देखेको छु माईला,कति दिनसम्म तँ र माईलीले खान नखाएको ! मैले सदैब भन्ने गर्थें म भइनँ भने सबैभन्दा बढी दुःख माईलाले पाउँछ भनेर नभन्दै त्यस्तै भयो,तेरो दुःखमा साथ कसले दियो ? तँ साथीभाइ,आफन्त टन्नै छन् मेरा भन्थिस् त ! कति जनाले तेरो दुःखमा तँलाई साथ दिए ? मैले तलाई सँधै भन्ने गर्थें माईला तँ अरुको लागि किन मरिमेट्छस तलाईं भोलि पर्यो भने कसैले तँलाई गर्दैनन् तर तैँले कहिले मेरो कुरा सुनिनस् हैन ? बुवा गर्नु पर्छ नि ! आफ्नाले आफ्नालाई गरेन भने कसले गर्छ त,भोलि मलाई पर्यो भने पनि गर्छन् त भन्थिस् नि खै तेरो दुःखमा को आयो तँलाई सोध्न ?खै कसले सहयोग गर्यो तँलाई ? कोहि बिदेश जानु पर्यो रमेश,कसैलाई केही पर्यो रमेश,कसैलाई दुःख पर्यो रमेश,हरेक कुरामा तँ अघि सर्नु पर्ने तर जब तँलाई अप्ठेरो पर्यो नि सबै हराए,आज कसले तँलाई खोज्छ? हिजोका तेरा साथीभाइ तेरा नातागोता कसले खोज्छ आज तँलाई ?' बुवा भावुक हुनु भयो ।तर पनि मलाई सम्झाउँदै भन्नु भयो 'हेर माईला अब एक दुई बर्ष दुःख गरिस् भने तेरा पनि सुखका दिन आउँछन्,अब तेरा सुखका दिन धेरै टाढा छैनन्, जस्तोसुकै परिस्थितिको पनि सामना गर्न सक्ने क्षमता राख्नु अलि अलि स्वार्थी बन्न पनि सिक्नु । संघर्ष गर्न मैले सिकाएको छु तिमीहरुलाई,सुखमा नमात्तिनु दुःखमा नआत्तिनु । कर्म गर्न नछाड्नु,कसैको १ रुपैयाँ नखानु । मेरो आशीर्वाद सदैव रहिरहने छ मेरा सन्तानहरुलाई । नाति नातिनीले तँलाई छिट्टै सुख दिने छन् माईला, अन्यायको बिरोध गर्ने तेरो बानी कहिल्यै नछोड्नु , सत्यको साथ र समर्थन गरिरहनु,सबैलाई समान व्यवहार गर्नु,कसैको कुभलो कहिल्यै नचिताउनु ।' भन्दै मेरो कपाल सुम्सुम्याउँदै बुवा हराउनु भयो ।

म भने बुवा बुवा कहाँ जानुभयो अब कतै नजानु नि सँधै मसँगै बस्नु नि अहिले तपाईंको नातिनी उठेर तपाईंलाई देख्दा अनि नाती कलेजबाट आउँदा तपाईंलाई देखेपछि कति खुशि हुन्छन् होला बुवा ! बुवा बुवा भन्दै रुँदै चिच्याउँदै थिएँ,झल्यास्स ब्युझेँ छु,ब्युझिँदा आँखाभरि आँसु थिए मेरो,अहिलेसम्मको बुवासँगको भलाकुसारी सपना पो रहेछ !यसो मोवाईलको घँडी हेरेको बिहानको ५ बजिसकेछ,यसो बुवालाई सम्झेँ अहो सपनामै भए पनि बुवासँगको भेट कति रमाईलो,बुवालाई भेट्दा त सारा समस्याको हल एकै पटक प्राप्त भए जस्तो ।

ओछ्यानबाट उठेँ अनि सम्झेँ अहो आज त कुशेऔंशी अर्थात बुवाको मुख हेर्ने दिन पो त । अनि गदगद भएँ कि मैले त सपनामै भए पनि आज बुवाको मुख हेर्न पाएँ ।आजको यो पर्वमा बुवा साथमा नभएको पनि छ बर्ष भएछ । मन भक्कानियो बुवा आजसम्म हाम्रो साथमा भएको भए कति प्रगति गर्न सक्थेँ होला मैले ।

मनभरि बुवाको याद बोक्दै सम्पूर्ण पिताहरुमा बुवाको मुख हेर्ने दिनको शुभकामना!! सन्तानको खुशीमा खुशी हुने र सन्तानको दुःखमा दुखी हुने १ मात्र कोहि हुन्छ भने त्यो बुवा हो । त्यसैले जिउँदो रहँदै बुवाको सेवा गरौँ । आज १ दिन राम्रो गर्ने र बाँकी ३६४ दिन बुवालाई हेला नगरौं ।सामाजिक सन्जालको भित्ता सजाउन मात्र बुवाको तस्बिर सार्वजनिक नगरौँ । मन मस्तिष्कबाट बुवाले गरेको त्याग र समर्पणलाई यथार्थमा उतारौँ । फेरि पनि सबै पिताहरुमा आजको पर्वको शुभकामना !!

कोशी बाढीको १७ वर्षसम्म पीडित राहतकै पर्खाइमा

झापा । सप्तकोशी नदीको पूर्वी तटबन्ध फुटेर बाढीले विनाश गरेको १७ वर्ष बित्यो । तर बाडीपीडितको राहत र क्षतिपूर्तिको सुनवाइ भने अझैसम्म पूरा भएको छैन । वर्ष फेरिए पनि पीडितको जनजीवन उस्तै छ । १७ वर्षसम्म न सरकारले भने बमोजिम जग्गा पाएका छन् न घोषणा गरिएको अन्य सहयोग नै ।

२०६५ भदौ २ गते सप्तकोशी नदीको पूर्वी तटबन्ध फुटेर आएको बाढीले सुनसरी, सप्तरी र भारतको बिहार क्षेत्रमा ठूलो धनजनको क्षति भएको थियो । सुनसरीको श्रीपुर, हरिपुर र पश्चिम कुशाहाको ७ हजार ५ सय ६३ परिवारको उठीबास लागेको थियो । ६ हजार ८ सय बिघा जमिन कोशीको बाढीले कामै नलाग्ने गरी बालुवाले पुरिदिएको थियो । '१७ साल देखि बाढीपीडितहरू राहतको पखाईमा छन् । अझैसम्म पनि राहत पाउने टुङ्गो छैन,' कोशी बाढीपीडित संघर्ष समितिका अध्यक्ष पञ्चनारायण मण्डल भन्छन् । लहलह धान फल्ने खेतमा बालुवाको थुप्रो अझै छ । त्यही थुप्रोमाथि उनीहरू तरकारी र तरबुजा खेती गरेर गुजारा चलाउन बाध्य छन् । अध्यक्ष मण्डल भन्छन्, 'अझै पनि १३ सय बिघामा बालुवा छ, त्यो बालुवा भएको स्थानमा खेती लगाउन सम्भव छैन ।'

त्यतिबेलाको बाढीलाई सम्झँदा सुनसरीको तत्कालीन पश्चिम कुशाहा ४ का मोहमद नुर अहिले पनि झस्कन्छन् । कोशीको बाँध फुटेर बस्तीमा बाढी पसेको केही बेरमै उनको ५ विगाह जमिन बगर बन्यो । अहिले पनि उनको खेतको बालुवा उस्तै छ । उनले भने, 'सरकारले बालुवा हटाइदिने भने पनि अहिलेसम्म हटाइदिएको छैन ।' पहिला त्यो खेतमा उनको झन्डै तीन सय मन धान फल्थ्यो । अहिले धान रोप्ने स्थिति छैन । उनी अहिले आफ्नो खेतमा तरबुजा र लहरे तरकारी खेती गर्दै आएका छन् । सिँचाइ अभावले तरकारी खेती पनि सप्रिएन । नुरले भने, 'तरकारी र तरबुजा खेतीबाट हात लाग्ने रकमले जेनतेन परिवारको गुजारा चल्दै आएको छ ।'

स्थानीय नरेश मुखिया अहिलेसम्म पुरानो जनजीवनमा फर्कन सकेका छैनन् । पहिला खेती किसान गरेर जीवनयापन गरिरहेका मुखिया अहिले ज्याला मजदुरी गरेर जसोतसो जीवन गुजारिरहेका छन् । सुनसरीको कोशी गाउँपालिका-७ हरिनगर बस्ने मुखियाको कुनै समय आफ्नै घरजग्गा थियो । अहिले त्यो जमिनमा नदी बगिरहेको छ । ५५ वर्षका नरेशको परिवारमा ७ जना छन् । अहिले परिवारको गुजारा गर्न धेरै कठिन हुने गरेको उनले सुनाए । उनले भने, ' आज १७ वर्ष बितिसक्दा पनि मेरो जीवन पहिलाको जस्तो हुन् सकेको छैन, बरु झन्झन् बत्तर-पत्थर हुँदै गइरहेको छ । सरकारले घर बनाइदिने भनेको आश्वासन पनि दिएको थियो, तर १७ वर्षमा केही पनि दिएन ।' स्थानीय सूर्यनारायण सदा १६ वर्ष अगाडिको घटना सम्झँदै भन्छन् त्यतिबेला २० दिन लगातार पानी परेको बताउँछन् । 'अचानक कोशी बाँध फुटेको सुनेपछि हामी त्यहाँबाट राति नै भाग्यौं । ज्यान त जोगायौं सम्पत्ति बचाउन सकिएन । अरू ठाउँ पनि जग्गा हुनेहरू बसाइ सरे, हामीले आजसम्म सुकुम्बासी जस्तै जीवनबाट माथि उठ्न सकेका छैनौं,' सदा भन्छन्, 'सरकारले सुकुम्बासी क्षेत्रमा घर, विद्यालय, स्वास्थ्य चौकी बनाई दिने भनेको थियो, अझैसम्म केही गरेन, १७ वर्षमा साल फेरिए पनि हाम्रो जीवन फेरिएन ।' त्यतिबेला विस्थापित भएकाहरू अहिले रोजगारीका लागि भारतको बिहार, पन्जाब, गुजरातलगायत सहरतिर जाने गरेको छन् । खेतीको सिजनमा भारतमा काम पाउने भएकोले रोजगारीका लागि भारतको विभिन्न ठाउँमा जाँदै आउँदै गर्ने गरेको सदाले बताए ।

मोहमद उजीर मन्सुर १२ बिघामा असोजमा धान भित्र्याएर

❖ बाँकी अन्तिम पृष्ठमा

कोरियामा श्रमिक पठाउने जिम्मा फेरि म्यानपावरलाई

झापा(प्रस) । श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्री शरतसिंह भण्डारीले दक्षिण कोरियाको ई-७ भिसामा म्यानपावर कम्पनीमार्फत श्रमिक पठाउने कार्यविधि ब्युँताएका छन्।

कोरियामा सीपयुक्त श्रमिक पठाउने सम्बन्धी कार्यविधि-२०८०, दोस्रो संशोधन गर्दै उनले यो व्यवस्था ब्युँताएका हुन्।

भण्डारीले अघिल्लो पटक मन्त्री हुँदा नै यस सम्बन्धी कार्यविधि ल्याएका थिए। चौतर्फी विरोधपछि तत्कालीन प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल 'प्रचण्ड' ले सो कार्यविधि लगायत श्रमिक हितविपरीत ल्याइएका व्यवस्था कार्यान्वयन नगर्न निर्देशन दिएका थिए।

डोलप्रसाद (डिपी) अर्याल श्रममन्त्री भएर आएलगत्तै मन्त्री भण्डारीले गरेको सो व्यवस्था खारेज गरिदिएका थिए।

अर्यालले खारेज गरिदिएको उक्त कार्यविधि 'पहिलो संशोधन' भनी यसअघि पनि मन्त्रालयले सार्वजनिक गरेको थियो। पछि मन्त्रालयको वेबसाइटबाट हटाइएको थियो।

यही साल असार ९ गते दोस्रो संशोधन गरी फेरि सार्वजनिक गर्दै मन्त्री भण्डारीले म्यानपावरमार्फत कोरियाको ई-७ भिसामा श्रमिक पठाउने व्यवस्था ब्युँताएका हुन्।

कार्यविधि अनुसार ई-७ भिसामा श्रमिक पठाउँदा बि-टू-बी अर्थात् (यहाँका म्यानपावर र कोरियाका रोजगारदाता) संलग्न हुनेछन्।

योसँगै अब कोरियाको ई-७ भिसाका नाममा म्यानपावर कम्पनीहरूले युवाहरूसँग लाखौं रकम असुली गर्ने चिन्ता बढेको विपीन गुरूङ नेतृत्वको एनआरएनए-एनसिसी दक्षिण कोरियाका उपाध्यक्ष श्यामराज तिमिल्सिना बताउँछन्।

अब ई-७ भिसाका नाममा म्यानपावर कम्पनीहरू संलग्न हुँदा अहिले जि-टू-जी (दुवै देशका सरकारी संयन्त्र-इपिएस) प्रणालीमार्फत् गइरहेका श्रमिक आपूर्तिमा पनि समस्या हुने जोखिम बढ्ने उनको भनाइ छ।

यस्तो भएमा इपिएस प्रणालीमार्फत् नेपालीले पाइरहेको अवसर पनि गुम्ने खतरा हुने उनले बताए।

'ई-७ भिसामा बंगलादेश लगायत केही मुलुकबाट पनि म्यानपावरमार्फत् श्रमिकहरू आइरहेका छन्। नेपालबाट पनि म्यानपावरबाट पठाउने कार्यविधि आएछ। तर नेपालमा यो भिसाको दुरूपयोग हुने जोखिम देखिन्छ। म्यानपावरले मनलाग्दी शुल्क लिएर पठाउने र यहाँका रोजगारदाताले पनि श्रमिकलाई शोषण गर्ने जोखिम बढ्छ,' उनले भने।

इपिएस प्रणाली जि-टू-जीमार्फत् जाने भएकाले केही समस्या पर्दा त्यहाँको सरकारी संयन्त्रमा गुनासो राख्ने ठाउँ भएको उनले बताए।

'म्यानपावरबाट जाँदा अहिले अरू मुलुकमा जसरी श्रमिकले दुःख पाइरहेका छन्, त्यस्तै दुःख कोरियामा पनि पाउनुपर्ने अवस्था हुने देखिएको छ। नेपालीहरू धेरै अवैध हुने र दुःख पाउने समस्या बढ्छ भन्ने चिन्ता थपिएको छ। म्यानपावरबाट नै नपठाइ नछाड्ने हो भने सरकार अलि चनाखो हुनुपर्छ। सरकारले जिम्मेवारी लिनुपर्छ,' उपाध्यक्ष तिमिल्सिनाले भने।

सरकारले इपिएस प्रणालीमा असर नपुग्ने गरी उचित मापदण्ड बनाएर मात्रै ई-७ भिसामा श्रमिकहरू पठाउनुपर्ने उनको भनाइ छ।

यसअघि म्यानपावरबाट श्रमिकहरू चर्को आर्थिक शोषणमा परेका कारण देखाउँदै यसरी पठाउन बन्द गरिएको थियो।

तिज...

पुण्य भनेर छोरीलाई परपुरुषसँग साथ लगाएर पठाउने चलन परिवर्तन भएको छैन। विवाह गरेर पठाउने समयमा आज पनि आमाबुवाले छोरीलाई तिमीलाई सहज हुन्जेलसम्म बस्नू, असहज भएका माइतीको ढोका खुलै छ भनेर स्पष्ट भन्न सकेका छैनन्। छोरीहरूले पनि आफूले भोगेको पीडा माइतीमा बताउन सकेका छैनन्। बाबुआमाको इज्जत जान्छ भन्ने डरले जस्तोसुकै दुःख पाए पनि विवाहित छोरीहरू माइतीमा आएर बस्न सकेका छैनन् भन्ने कुरा सोही विष्णु माझीले गाएको आइन् आमा ओई बोलको तिज गीतमा यसरी प्रकट भएको छ : 'लाइछु खाइछु भोकी छैन, टाउको ठोकी रोकी छैन। तिम्रो वचन फाल्या छैन, ज्वाइँले सौता हाल्या छैन।'

प्रस्तुत गीतको अन्तरामा विवाहित नारीले आफूले श्रीमान्द्वारा पाएको दुःख आमालाई नबताएको प्रसंग छ। लाउन र खान नपाएको, टाउको ठोकी रोएको, आमाको वचन नफालेको, श्रीमान्ले सौता हालेको कुरालाई व्यंग्यात्मक रूपमा प्रस्तुत गर्दै विवाहित नारीले पराइघरमा भोगेको भोगाइलाई प्रस्ट पारिएको छ। 'मेरो संसार यही मानिछु, जे सिकायौ त्यही मानिछु' यस अन्तरामा पनि नारीहरू पराइघरको बन्धनबाट मुक्त हुन नसकेको विषय छ। यहाँ आफूभन्दा ठूलाले जे सिकायो त्यही कुरालाई सत्य ठान्नुपर्ने र त्यसलाई नै मान्नुपर्ने संस्कार हाबी भएको देखिन्छ। विवाहित नारीले पराइघरलाई संसार ठान्नुपर्ने संस्कारका कारण पुरुषहिंसा हुँदा पनि नारीले आवाजविहीन भएर बाँच्नुपर्ने पुरुषमैत्री समाजको यथार्थ चित्रण गरिएको छ।

नारीहरूले आज पनि पुरुषको दमन सहेर बस्नुपर्ने बाध्यता छ। नियम कानुन लेखिएका ठेलीमा नारीको अधिकार र स्वतन्त्रतालाई स्थान दिए पनि वास्तविक जीवनका केही अपवादबाहेक धेरै नारी उही परम्परावादी सोच र संस्कारका सिकार भएका छन्। आफ्नो रहरलाई बन्धकी बनाएर पराइघरको इसारामा चल्नुपर्ने बाध्यात्मक अवस्था र सो अवस्थालाई जोगाइराख्ने संस्कारका कारण नारीहरू दमित र शोषित भइरहेको कुरा विष्णु माझीले गाएको गीतले प्रस्ट पारेको छ। छोरीले जन्मथलो छोडेर पराइघर जानुपर्ने बाध्यता र त्यहाँ उनीहरूले भोगेका मानसिक र शारीरिक हिंसाको यथार्थ चित्रण प्रस्तुत गीतमा व्यक्त भएको पाइन्छ। नेपाली समाज पुरुषमैत्री र रुढिग्रस्त भएका कारण अधिकांश महिलाहरू शोषण र दमन भोग्न विवश थिए र अहिले पनि छन् भन्ने कुरा प्रकट भएको छ।

तिज पर्वले समाजमा नारीको अवस्था कस्तो छ भनेर अनुमान गर्न मद्दत गर्छ। तिजमा अहिले पहिलेजस्तो नारीका पीडित स्वरमात्र गुञ्जिँदैनन्। प्रतिरोधी चेतना पनि प्रस्तुत हुन थालेका छन्। प्रविधिको विकास भएसँगै नारीहरूले माइतीमा आफ्नो कुरा तिजमा मात्र व्यक्त नगरी जुनसुकै समयमा पनि बताउन सक्ने भएका छन्। सञ्चारमाध्यमले समाजको यथार्थलाई पलभरमै संसारभर पुऱ्याइरहेका छन्। नारीहरू पनि सचेत भएका छन्। तर विडम्बना आज शिक्षित र सचेत नारीहरू नै पुरुष हिंसाका परेका छन्। आजको समाज पनि पुरानै परम्परावादी समाजको यथार्थ बोकेर बाँचिरहेको छ। विष्णुले गाएको गीत उनकै श्रीमान् सुन्दरमणिले रचना गरेका हुन्। सुन्दरमणिहरू नारीलाई गीतमा प्रयोग गरिएका शब्दकै संसारमा देख्न चाहन्छन्।

आफ्नो इसारामा नचाउन चाहन्छन्। त्यसो नहुँदो हो त माझीहरूले गाउने हरेक तिज गीतमा किन नारीका पीडा मात्र सुनिन्छन्। के ती मणिहरूले नारीलाई सशक्त बनाएर प्रस्तुत गर्न सक्दैनन् ? कथा, कविता, गीतलगायत कुनै पनि रचना समाजको ऐना हो र समाजलाई सही गन्तव्यतर्फ लैजान प्ररित गर्ने माध्यम पनि हो। हिजोको जस्तो रुढिवादी र परम्परावादी समाजको परिकल्पना आजका पुस्ताले चाहँदैनन्। राम्रा संस्कार स्थापित हुनुपर्छ र नराम्रा संस्कार विस्थापित हुँदै जानुपर्छ। यसर्थ सुन्दर समाजको परिकल्पना गरौं। नारी र पुरुष मानव सृष्टि जोगाउने आधार हुन्। दुवै मिले घर बन्छ, परिवार बन्छ, समाज बन्छ अनि समग्र देश बन्छ। त्यसैले बन्ने कुरामा समर्थन गरौं। भत्कने कुरालाई बिर्सिंदै जाऔं।

सुपर काईनेटिक एक्सप्रेस कुरियर

राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय चिठि, पत्र, पार्सल पठाउन परे हामिलाई सम्झनुहोस् ।
बिगत ३ दशकदेखी अनुभवी तथा विश्वासिलो एकमात्र कुरियर

सम्पर्क:
फोन: ०२३-५४०४७८
मो: ९८५२६७७३५५
बिर्तामोड (सिटि सेन्टर), झापा, अदुवा खोला छेउ

वर्गीकृत विज्ञापन संकलन केन्द्रहरू :

चन्द्रगढी, भद्रपुर
लोकबहादुर कुँवर : ९८४२६९८३९९६
द्रोण अधिकारी : ९८४२६२८७९१

दमक
विष्णु सुब्बा : ९८५२६७०१३७
देविबहादुर बस्नेत : ९८१७९२४६२१

मेचीनगर
चारआली : ९८४२७०३०१३
गोबिन्द घिमिरे : ९८१५९५०१५०

उर्लाबारी
रुपेन्द्र शेर्मा : ९८४२०९२४०६
विराटनगर
क्रिएटिभ आई: ०२१-५२५६१०

इलाम, मंगलबारे
रणवीर लिम्बू
९८१६९८४७५७

काकँरभिट्टा
फ्रेन्डसिप पुस्तक पसल
०२३-५६२४२४

झापा बजार
बरत राजवंशी
९८१७०४९००१

आजको राशिफल

मेष: भनेको कुराको विपरीत अर्थ लाग्नसक्छ । स्वास्थ्यमा गडवडी भई कामकाजमा असर

वृष: भगवानको आशीर्वादले भने काम बन्नसक्छ । लगनशीलताले विभिन्न अवसर दिलाउनेछ

मिथुन: रमाइलो यात्रा गर्ने अवसर प्राप्त हुनेछ । आकस्मिक धन लाभ हुनेछ ।

कर्कट: मिहिनेत गर्दा अधिक प्रगति हुनेछ । तर अरुको भलाइका लागि दौडधुप गर्नु पर्नेछ

सिंह: दैनिक कामहरू सन्तोषजनक ढंगले सम्पन्न हुनेछन् ।

कन्या: आज सामाजिक तथा धार्मिक कार्यमा रुचि बढ्नेछ । नयाँ वस्त्र एवं अलङ्कारको प्राप्ति

तुला: सामान हराउने वा चोरी हुने सम्भावना छ ।

वृश्चिक: दैनिकी काममा चुनौतीको सामना गर्नुपर्ला । कतिपय राम्रा अवसरहरू प्राप्त हुनेछन् ।

धनु: आज नयाँ र शुभ समाचार सुन्न पाइएला । मनमा हर्ष, उमङ्ग र उत्साह छाउनेछ ।

मकर: आज सुन्दर पहिरनले व्यक्तित्वमा निखारता ल्याउनेछ । जोशजाँगर र हिम्मत पनि

कुम्भ: कला र गलाको प्रभाव बढ्नेछ । वैदेशिक कार्य पनि अघि बढ्नेछ ।

मिन: सामाजिक क्षेत्रमा सफलता मिल्नेछ । गरेका कामबाट धेरैलाई फाइदा पुग्न सक्छ